

ЭКСПОРТ РЕЖАЛАРИ ВА ИНВЕСТИЦИЯ ЛОЙИҲАЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 14 октябрь куни Хитой Халқ Республикаси ва Корея Республикаси билан ҳамкорликдаги савдо-иқтисодий, инвестициявий ва гуманитар лойиҳалар ижросини танқидий қўриб чиқиш, янги ўсиш нуқталарини белгилашга бағишланган йиғилиш ўтказди.

Хитой ва Жанубий Корея Ўзбекистоннинг стратегик шерикларидир. Икки давлат билан ҳам олий даражадаги ташрифлар доирасида кенг қўламли келишувларга эришилган, савдо, иқтисодиёт, инвестиция, гуманитар ва бошқа соҳалардаги лойиҳаларни қамраб олган "йўл харитаси" қабул қилинган.

Лекин коронавирус пандемияси барча мамлакатлар иқтисодиёти учун қўтилмаган синов бўлди. Карантин чекловлари ташқи савдо алоқаларининг қисқаришига, транспорт қатновлари камайишига, инвестиция лойиҳалари кечикишига олиб келмоқда.

Давлатимиз раҳбари 6 октябрь куни Корея Республикаси Президенти Мун Чже Ин билан телефон орқали суҳбатлашди. Мулоқотда қўшма дастур ва лойиҳаларни тезлаштириш ҳамда уларни амалга оширишда қўмаклашиш, керак бўлса, имтиёзли кредитларни ошириш юзасидан келишиб олинди. Йил охирига қадар давлат раҳбарлари иштирокида онлайн саммит ўтказилиши белгиланди.

Хитой билан ҳам алоқалар изчил ривожланмоқда. Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг мамлакатимизга бўлажак давлат ташрифига пухта тайёргарлик кўриломоқда.

Шу йилнинг 8 ойи давомида Ўзбекистон билан Хитой ўртасидаги савдо айланмаси ҳажми 4 миллиард долларга, Жанубий Корея билан 1,4 миллиард долларга етди.

Йиғилишда Президентимиз бу давлатлар билан ҳамкорлик бўйича имкониятлар кўпчилиги, лекин ҳозирги натижалар етарли даражада эмаслигини таъкидлади. "Йўл хариталари" ижроси оқсаётгани, иш тизимли олиб борилмаётганини жиддий танқид қилди.

Бу йил айрим соҳаларда экспорт кўрсаткичлари пасайган. Жумладан, Хитойга ўтган саккиз ойда тўқимачилик соҳасида 42,3 фоизга, кимё ва нефть-кимё саноатида 33,1 фоизга, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етказиб беришда 18,1 фоизга камайган.

Шу даврда Жанубий Кореяга экспорт бўйича Сурхондарё, Бухоро ва Қашқадарё вилоятларида сусткашликка йўл қўйилган.

Йиғилишда тармоқ ва ҳудуд раҳбарлари экспортнинг аҳамиятини ҳанузгача чуқур тушуниб етмаётгани, уларнинг бу борадаги иш услуби бугунги кун талабига мутлақо жавоб бермаётгани кўрсатиб ўтилди.

— Ҳар бир тармоқ ва ҳудуд раҳбари ўз маҳсулотларининг рақобатдошлигини ошириш, таннархини тушириш ва уларни ташқи бозорларга етказиб бериш бўйича янги, самарали таклифлар ишлаб чиқиш, бу масалалар билан доимий шугулланиш шарт, — деди Президент.

Хитойнинг очиқ иқтисодий сиёсати ва мамлакатимизнинг қўлай географик жойлашувидан самарали фойдаланиш, Жанубий Корея бозорига юқори қўшимча қийматли маҳсулотларни авиатransпорт орқали ташиш мўҳимлиги қайд этилди.

Хитой ва Корея Республикаси мамлакатимизнинг ийрик инвесторлари ҳам ҳисобланади. Хусусан, охириги уч йилда Хитойдан 3,9 миллиард, Жанубий Кореядан 850 миллион доллар сармоялар ўзлаштирилган.

Лекин айрим инвестиция лойиҳалари ижроси кечикмоқда.

Йиғилишда шундай лойиҳалар тармоқ ва вилоятлар кесимида танқидий муҳокама қилинди. Муддатидан ортда қолаётган ёки тўхтаб қолган лойиҳалар

ни чуқур таҳлил қилган ҳолда, уларни жадаллаштириш ва ишга тушириш чоралари белгиланди. Шу билан бирга, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигига Хитой ҳамда Жанубий Кореядан тўғридан-тўғри сармояларни жалб қилишни қўзда тутувчи янги лойиҳаларни шакллантириш зарурлиги қайд этилди.

Транспорт, соғлиқни сақлаш, маданий-гуманитар соҳалардаги лойиҳаларнинг бориши ҳам қўриб чиқилди.

Хитой ва Жанубий Корея билан кенг қамровли ҳамкорликни йўлга қўйиш, янги йўналишлар топиш ва қўшма лойиҳаларни амалга ошириш, уларнинг ижросини назорат қилиш бўйича кўрсатмалар берилди.

— Бугун замон ўзгаряпти, талаб ўзгаряпти. Ҳамма тармоқлар таҳлил қилинмоқда. Уларни ривожлантириш бўйича қарорлар қабул қилинмоқда. Натижа ҳам шунга мос бўлиши керак. Иқтисодий барқарорлиқнинг кафолати — экспорт ва инвестиция кўрсаткичларини ошириш, — дея таъкидлади Президент.

Видеоанжуман кўринишида ўтган йиғилишда Бош вазир ўринбосарлари, вазирлар, ҳокимлар ва Ўзбекистоннинг чет мамлакатлардаги элчилари иштирок этиб, экспорт ва инвестиция лойиҳаларидаги қўлақчиликни бартараф этиш чоралари юзасидан ҳисобот берди.

Мутасаддиларга барча қўшма лойиҳаларни танқидий қўриб чиққан ҳолда, уларни тезлаштириш ва белгиланган муддатларда сифатли амалга ошириш бўйича янгиланган "йўл хариталари" тайёрлаш ҳамда келгуси йил учун янги истиқболли дастурларни ишлаб чиқиш бўйича топшириқлар берилди.

ЎЗА

21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни

БЕБАҲО МАЪНАВИЙ БОЙЛИГИМИЗ

Бунёд НАСИМОВ,
Ўсимликлар карантини давлат инспекцияси
бошлигининг маслаҳатчиси

Кейинги йилларда тилимизнинг нуфузи ва обрўси янада юксалди, ўзбек тилида сўзлашувчилар сони жаҳон миқёсида қарийб 50 миллион кишига етди. Шу боис, ўзбек тили халқаро минбарларда баралла янграмоқда, хорижий мамлакатларда тилимизга эътибор ва уни ўрганишга бўлган қизиқиш кучаймоқда. Айниқса, АҚШ, Жанубий Корея, Хитой, Япония, Туркия, Украина, Россия, Озарбайжон каби 10дан ортиқ давлатнинг нуфузли университетларида ўзбек тили шарқ тиллари фанлари қаторида ўқитилаётгани қалбимизни фахру ғурурга тўлдирди.

Давоми 5-бетда

Ўзбекистон ва жаҳон

ХАЛҚАРО ҲАМЖАМИЯТНИНГ ИШОНЧИ, РАҒБАТИ ВА ЭЪТИРОФИ

Ўзбекистон БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши аъзолигига сайлангани тимсолида яна бир бор намоён бўлди

— Ўзбекистон БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши аъзолигига сайлангани, авваламбор, Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев олий мақсад этиб белгиланган ва ўзи орзу қилгандек яшашга интилаётган, Ҳаракатлар стратегиясида кўрсатиб берилган ёруғ истакларига яраша янгидан-янги самараларга эришаётган янги Ўзбекистон халқи қўлга киритган яна бир оламшумул ютуқдир, — деди А.Саидов.

Бу — давлат раҳбари ташаббуси билан қабул қилинган Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий стратегияси ушбу соҳада давлат сиёсатини самарали амалга ошириш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳурмат билан муносабатда бўлишни шакллантириш, халқаро

2020 йил 13 октябрь куни БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида бўлиб ўтган сайловда Ўзбекистон миллий давлатчилигимиз тарихида илк бор мазкур халқаро тузилманинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши аъзолигига уч йил муддатга — 2021-2023 йилларга сайланди. Мамлакатимиз учун БМТга аъзо 191 давлатдан 169 таси овоз берди.

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази директори Акмал САИДОВ билан ушбу улкан ютуқнинг мазмун-моҳияти, аҳамияти ва масъулияти ҳақида суҳбатлашдик.

майдонда мамлакат нуфузини янада мустаҳкамлашга хизмат қилаётганининг ёрқин далолатидир.

Бу — миллат сардори раҳбарлигида Ўзбекистоннинг мутлақо янгиланган ташқи сиёсатини амалга ошириш, хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан ҳар томонлама ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш, Марказий Осиё минтақаси давлатлари билан муносабатларни ўзаро дўстлик, яхши қўшничилик ва стратегик шериклик руҳида сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш масалаларига алоҳида урғу берилаётгани халқаро ҳамжамият томонидан

юксак эътироф этилгани ҳамда қўлаб-қувватланаётганининг ўзига хос ифодаси ҳамдир.

Президент Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессиясидаги нутқида таъкидлаганидек, "Жамиятни сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий модернизация қилиш бўйича кенг қўламли чора-тадбирларимиз натижасида янги Ўзбекистон шаклланимоқда. Бугунги кунда мамлакатимиздаги демократик ўзгаришлар орта қайтмайдиган тус олди".

Давоми 2-бетда

Янги Ўзбекистон — дунё нигоҳида

Ўзбекистоннинг БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига сайланиши халқаро етакчилиқни намоён этиш учун имкониятдир

Ўзбекистон БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессияси ялпи мажлисида 169 давлат овози билан уч йил муддатга БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши аъзолигига сайлангани халқаро ҳамжамият томонидан илиқ қарши олинди. Шу муносабат билан чет давлатларнинг Ўзбекистондаги дипломатик ваколатхоналари раҳбарлари "Дунё" ахборот агентлиги мухбирига ўз фикр-мулоҳазаларини изҳор қилди.

Владимир ТЮРДЕНЕВ,
Россия Федерациясининг
Ўзбекистондаги Фавқулодда
ва мухтор элчиси:

— 13 октябрь куни БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессияси ялпи мажлисида Россия ва Ўзбекистон 2021-2023 йилларга БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига сайланди. Бу БМТ тизимидаги ташкилотлар доирасида мамлакатлари-

мизнинг инсон ҳуқуқлари билан боғлиқ долзарб масалалар бўйича ўзаро ҳурмат асосидаги ва сиёсийлаштирилмаган мулоқотни ўрнатишга қўшган ҳиссаси кенг эътироф этилганидан далолатдир. Шундай қилиб, халқаро майдонда яқин ҳамкорликда ишлаш учун қўшимча имконият пайдо бўлди.

Давоми 2-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ахборот технологиялари соҳасида таълим тизимини янада такомиллаштириш, илмий-тадқиқотларни ривожлантириш ва уларни IT-индустрия билан интеграция қилиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

ҚАРОРГА МУВОФИҚ, РЕСПУБЛИКА ТУМАН (ШАҲАР) ЛАРИДА МАВЖУД УМУМТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИ НЕГИЗИДА ИНФОРМАТИКА ВА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ЧУҚУРЛАШТИРИБ ЎҚИТИШГА ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МАКТАБЛАР БОСҚИЧМА-БОСҚИЧ ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ.

ЖОРИЙ ЙИЛДА
МАЗКУР ЙЎНАЛИШДА
14 ТА ТАЯНЧ МАКТАБ,
2021-2023 ЙИЛЛАРДА
ЭСА РЕСПУБЛИКА
БЎЙИЧА ЖАМИ 205 ТА
ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН
МАКТАБЛАР ТАШКИЛ
ЭТИЛИШИ БЕЛГИЛАНГАН.

2020/2021 ЎҚУВ ЙИЛИДАН:

МАКТАБЛАРДА "ИНФОРМАТИКА ВА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ" ФАНИ "БИР МИЛЛИОН ДАСТУРЧИ" ЛОЙИҲАСИГА ОИД ЎҚУВ ДАСТУРЛАРИ БИЛАН ИНТЕГРАЦИЯ ҚИЛИНАДИ.

МАЗКУР ЛОЙИҲА ДОИРАСИДА ЎҚУВ КУРСЛАРИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАГАН МАКТАБЛАРНИНГ 100 НАФАР ЭНГ ЯХШИ "ИНФОРМАТИКА ВА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ" ФАНИ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ҲАР ЙИЛИ БҲМНИНГ 20 БАРАВАРИ МИҚДОРИДА БИР МАРТАЛИК МУКОФОТЛАШ ТИЗИМИ ЖОРИЙ ҚИЛИНАДИ.

2021 ЙИЛ 1 МАРТГА ҚАДАР
УШБУ ФАН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ
СЕРТИФИКАТЛАШ МИЛЛИЙ
ТИЗИМИ ЖОРИЙ ҚИЛИНАДИ.

2021 ЙИЛ 1 СЕНТЯБРДАН РАҚАМЛИ КЎНИКМАЛАРНИ ЭГАЛЛАШ ДАРАЖАСИ БЎЙИЧА ТЕГИШЛИ СЕРТИФИКАТГА ЭГА БЎЛГАН ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МАКТАБЛАРНИНГ УШБУ ФАН ЎҚИТУВЧИЛАРИГА БҲМНИНГ 50 ФОИЗИ МИҚДОРИДА ҲАР ОЙЛИК УСТАМА ҲАҚ ТЎЛАНАДИ.

2021/2022 ЎҚУВ ЙИЛИДАН ТОШКЕНТ
ВИЛОЯТИДА ТОШКЕНТ АХБОРОТ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ
ФИЛИАЛИ ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ.

Ўзбекистон ва жаҳон

ХАЛҚАРО ҲАМЖАМИЯТНИНГ ИШОНЧИ, РАВБАТИ ВА ЭЪТИРОФИ

Ўзбекистон БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши аъзолигига сайлангани тимсолида яна бир бор намоён бўлди

Бошланиши 1-бетда

Кейинги йилларда аҳоли ва партияларнинг сиёсий фаоллиги, фуқаролик жамияти институтларининг роли, оммавий ахборот воситаларининг таъсири тобора ошиб бормоқда. Биз учун гендер тенглик сиёсати устувор масалага айланди.

Инсон ҳуқуқлари соҳасидаги ҳолат ҳам бутунлай ўзгарди. Мажбурий ва болалар меҳнати тўлиқ тугатилди. Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий стратегия қабул қилинди.

БМТнинг фуқаролиги бўлмаган инсонлар сонини камайтиришга қаратилган чакиригига жавобан жорий йилнинг ўзида фуқаролиги йўқ 50 минг юртошимизга Ўзбекистон фуқаролиги берилди. Мамлакатимизда диний эркинлик борасида ҳам вазият кескин яхшиланди. Миллатлараро тотувлик ва динлараро баргиреклиги янада мустаҳкамланмоқда.

Судларнинг чинакам мустақиллиги ва қонун устуворлигини таъминлашга йўналтирилган кенг қамровли ислохотлар илчил амалга оширилмоқда. Коррупцияга қарши мурасасиз кураш янги босқичга кўтарилди.

Ўзбекистон сўнгги йилларда эришган бу каби муҳим натижаларнинг барчаси БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши асосий вазифалари билан уйғун ва ҳамоханг. Бинобарин, мазкур кенгашнинг бош вазифаси эркинлик, қонун устуворлиги ва адолатни тарғиб қилишдир.

Шунингдек, БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши жаҳон бўйлаб бу борадаги вазиятни назорат қилиб, ҳукуматларга кўрсатма ва тавсиялар бериб боради. Энг муҳими, кенгашга аъзо ҳар бир давлат ўз мажбуриятларини ёдда тутиши, инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари билан боғлиқ мезонларга амал қилишда намуна бўлиши лозим.

Шу маънода, Ўзбекистоннинг юқори халқаро органга аъзолик учун итилгани бежиз эмас. Бу самарадор саъй-ҳаракат давлатимиз БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши аъзосига юклатиладиган мажбуриятларни астойдил бажариш ва инсон ҳуқуқларини глобал миқёсда ҳимоя қилишга қатъий бел боғлаганидан далолатдир.

— Бу борада қандай тайёргарлик ишлари амалга оширилди?

— БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига 2021-2023 йилларга сайланиши учун Ўзбекистон номзодини илгари суриш вазифаси давлатимиз БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йилида амалга оширишга оид давлат дастурида белгилаб берилганди. Шу асосда ўтган даврда комплекс чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилди ва илчиллик билан амалга оширилди.

Хусусан, аввало, мавжуд тартиб-қоидаларга асосан номзодлик БМТ Бош Ассамблеяси руҳиятидан ўтказилди ва дипломатик саъй-ҳаракатлар бошлаб юборилди.

2019 йил октябрь ойида эса БМТ Бош Ассамблеясининг 60/251-резолюциясига мувофиқ, БМТнинг “Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига 2021-2023 йилларда тақдим этиладиган Ихтиёрий мажбуриятлар ва ваъдалар” ҳужжати тақдим этилди. Шунингдек, ушбу ваъдаларни қисқа таҳлил қилувчи яна 2 та ҳужжат тайёрланди.

Мазкур ҳужжатлар БМТ Бош Ассамблеяси ва Инсон ҳуқуқлари кенгашида ҳамда Ўзбекистоннинг дипломатик ваколатхоналари орқали аъзо давлатлар ўртасида кенг тарқатилди.

Ўзбекистон тақдим этган “Ихтиёрий мажбуриятлар ва ваъдалар” да мамлакатда инсон ҳуқуқлари соҳасида эришилган ютуқлар ва амалга оширилаётган ислохотлар билан бирга, бу борада келгусида бажариладиган вазифалар ҳам акс эттирилган. Халқаро, минтақавий ва миллий доираларда Ўзбекистоннинг истиқболдаги мажбуриятлари ва режалари батафсил тақдим қилинган.

Ушбу мажбуриятларни 2030 йилгача бўлган даврда БМТ Глобал кун тартиби доирасида амалга ошириш белгиланган. Шунли алоҳида таъкидлаш керакки, бутунги кунга қадар режадаги айрим ихтиёрий мажбуриятларни бажаришга киришилган.

— Шу ҳақда батафсилроқ тўхталиш мумкинми?

— Бу ўринда Ўзбекистон тақдим этган “Ихтиёрий мажбуриятлар ва ваъдалар” учта йўналиш — халқаро, минтақавий ва миллий даражалардаги бир қатор муҳим вазифаларни ўзида қамраганини алоҳида таъкидлаш

лозим. Аввало, халқаро кўламдаги вазифалар ҳақида тўхталамиз.

Ўзбекистон БМТнинг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида жаҳон миқёсидаги ва минтақавий масалаларни ҳал этишда ушбу нуфузли халқаро ташкилот билан фаол ҳамкорлик қилмоқда. Бу борада кўшма лойиҳалар ва ташаббусларни илгари суриш, БМТ билан ўзаро ҳамкорлиқни янада ривожлантириш мақсадида “йўл харитаси” ишлаб чиқилган ва илчиллик билан амалга оширилмоқда.

Мамлакатимиз БМТ Бош котиби илгари сурган “Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 75 йиллиги: келажакка нигоҳ” мавзусида туркум глобал мунозаралар ўтказиш ташаббусини тўла кўллаб-қувватлади. Шу ташаббус доирасида жорий йил давомида миллий ва халқаро ҳамкорларимиз билан учта глобал онлайн мунозара ташкил қилди.

Ушбу мунозараларда БМТ ва унинг тузилмалари, хусусан, Халқаро меҳнат ташкилоти, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, ЮНЕСКО, БМТРД, БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича олий комиссари бошқармаси, ЮНФПА, ЮНИСЕФ, Халқаро миграция ташкилоти ҳамда Парламентлараро иттифокнинг юқори лавозимли вакиллари иштирок этди.

Хусусан, глобал мунозараларнинг биринчиси “Ўзбекистон ва БМТ: Барқарор ривожланиш мақсадлари-га эришиш йўлидаги ҳамкорлик” деб номланди. Ан-жуман 2020 йил 26 июнь кўни Ташқи ишлар вазирлиги, Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ, Олий Мажлис палаталари ҳамда БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси томонидан видеоконференцалоқа шаклида ташкил этилди.

Президент Шавкат Мирзиёев форум иштирокчиларига мурожаатида таъкидлаганидек, “Ўзбекистон БМТнинг низоми, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси ва бошқа халқаро шартномаларнинг мақсад ва тамойиллари содиқ ҳамда ўз зиммасига олган мажбуриятларимизни оғишмасдан бажариб келмоқдамиз. Бу биз амалга ошираётган, 2017-2021 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар стратегиясининг энг муҳим йўналишларидан биридир”.

Бундан беш йил аввал БМТга аъзо давлатлар 2030 йилгача мўлжалланган Барқарор ривожланиш кун тартибини қабул қилганди. БМТ Бош Ассамблеясининг 75-йўбилей сессиясида бутунги коронавирус инқирози шариотида Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш масаласига алоҳида эътибор қаратилгани бежиз эмас.

Нега деганда, дунё тарихий кўламларга эга бўлган, яъни кейинги 50 йил давомида кузатилмаган энг илрик таҳдид ва инқирозга дуч келиб турибди. БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадлари инсониятни ҳимоя қилиш ва фаровонлигини оширишга йўналтирилган бўлиб, бу борада яқдллик билан саъй-ҳаракат қилиш учун ўзига хос чакирги ҳисобланади.

Ўзбекистон Барқарор ривожланиш мақсадларига эришишнинг қатъий тарафдоридир. Мамлакатимизда 2017-2021 йиллар доирасида амалга оширилаётган Ҳаракатлар стратегиясининг устувор йўналишлари Барқарор ривожланиш мақсадларига тўла мос тушди.

2018 йилда ҳукумат томонидан Барқарор ривожланиш соҳасидаги 16 та миллий мақсад ва шу мақсадлар билан боғлиқ равишда 2030 йилгача бўлган даврга мўлжалланган 127 та вазифа тасдиқланган. Ана шу миллий мақсад ва вазифаларни имплементация қилиш бўйича “йўл харитаси” қабул қилинган. Бош вазир ўринбосари бошчилигидаги мувофиқлаштирувчи кенгаш тузилган.

Ўзбекистонда Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича миллий индикаторлар муваффақият билан амалда татбиқ этилмоқда. Мамлакатимиз Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича ўзининг биринчи Ихтиёрий миллий шарҳини кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиб, БМТнинг Иқтисодий ва Ижтимоий кенгашига тақдим этди.

Таъкидлаш жоизки, халқаро экспертлар Ўзбекистонда 2030 йилгача бўлган даврда Барқарор ривожланиш мақсадлари кун тартиби ижросига ижобий муносабат билдирилмоқда.

Айниқса, мамлакатимизнинг пандемиядан кейин Барқарор ривожланиш мақсадларини амалга ошириш, маданий мероснинг Барқарор ривожланиш мақсадларига эришишдаги роли ва ҳиссаси, барқарор ижтимоий ривожланиш таъминлаш мақсадида барча учун муносиб меҳнат шартонларини яратиб бериш зарурлиги

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ФОРУМ ИШТИРОКЧИЛАРИГА МУРОЖААТИДА ТАЪКИДЛАГАНИДЕК, “ЎЗБЕКИСТОН БМТНИНГ НИЗОМИ, ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ УМУМЖАҲОН ДЕКЛАРАЦИЯСИ ВА БОШҚА ХАЛҚАРО ШАРТНОМАЛАРНИНГ МАҚСАД ВА ТАМОЙИЛЛАРИГА СОДИҚ ҲАМДА ЎЗ ЗИММАМИЗГА ОЛГАН МАЖБУРИЯТЛАРИМИЗНИ ОҒИШМАСДАН БАЖАРИБ КЕЛМОҚДАМИЗ. БУ БИЗ АМАЛГА ОШИРАЁТГАН, 2017-2021 ЙИЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН МИЛЛИЙ ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИНИНГ ЭНГ МУҲИМ ЙЎНАЛИШЛАРИДАН БИРИДИР”.

тўғрисидаги нўқтаи назари юқори баҳоланаётгани диққатни тортади.

Ўзбекистон БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши доирасидаги ўзаро ҳурмат ва мулоқот принципларига таянадиган ҳамда сиёсатлаштириш, икки хил стандарт ва ноҳолис танлов бўйича ёндашиш каби ҳолатлардан холи бўлган кўп томонлама ҳамкорлиқни рағбатлантириш ишига ҳисса қўшиб келмоқда.

Жумладан, мамлакатимиз делегацияси БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашининг 2019 йил сентябрда Женевада бўлиб ўтган 42-сессиясида иштирок этганини қайд этиш мақсада мувофиқдир.

— Ўзбекистон Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига аъзо бўлиш учун зиммасига олган “Ихтиёрий мажбуриятлар ва ваъдалар”да кўзда тутилган минтақавий ва миллий кўламдаги тадбирлар қандай бажарилимоқда?

— Шу йил 12-13 август кўнлари ёшлар ҳуқуқларини тарғиб қилишнинг долзарб масалаларига бағишлаб ўтказилган **Инсон ҳуқуқлари бўйича Самарқанд веб-форуми** нафақат мамлакатимиз ва минтақамиз, балки бутун сайёрамиз ёшларининг ҳаётини яхшилаш учун глобал ҳамкорлиқнинг муҳимлигини алоҳида таъкидлашга қаратилгани билан гоётда аҳамиятлидир.

Халқаро анжуманда “Ёшлар-2020: глобал бирдамлик, барқарор тараққиёт ва инсон ҳуқуқлари” номли Самарқанд резолюцияси қабул қилинди. Ҳужжатда, жумладан, ёшлар ҳуқуқлари ҳар ким фойдаланиши зарур бўлган, аммо айримлар ёшнинг иккичилиги туфайли бундай имкониятдан маҳрум этилган ҳуқуқлар экани қайд этилган.

Яқинда Самарқанд резолюцияси БМТ Бош Ассамблеяси 74-сессиясининг расмий ҳужжати сифатида тақдим этилди. Шунингдек, у ЕХХТ Доимий кенгаши ва Ислон ҳамкорлик ташкилотининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилгани бежиз эмас. Чунки Самарқанд резолюцияси ҳозирги замон давлатларининг ривожланиши билан боғлиқ барча жараёнларда ёшларни янада кенг жалаб этиш зарурлигини ҳар томонлама тасдиқлашга хизмат қилади.

Таъкидлаш керакки, Ўзбекистон ва БМТнинг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги ҳамкорлиги доирасида кейинги 4 йилда ўтган 75 йил давомида эришилмаган ниҳоятда муҳим ва юксак натижалар кўлга киритилди.

Биргина мисол. 1993 йил 25 июнь кўни Вена шаҳрида БМТ шафелигида бўлиб ўтган **Инсон ҳуқуқлари бўйича жаҳон конференциясида қабул қилинган Вена декларацияси ва Ҳаракатлар дастурида** ҳар бир давлат инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш

учун миллий ҳаракатлар режасини ишлаб чиқишни тавсия қилинган.

Орадан 27 йил ўтиб, давлатимиз раҳбари томонидан 2020 йил 22 июнда имзоланган фармон билан юртимиз тарихида биринчи марта Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг Миллий стратегияси тасдиқланди. Бу ҳақдаги маълумотлар БМТнинг олптила тилида нашр этилди ва **Бош Ассамблеянинг 74-сессияси расмий ҳужжати сифатида тарқатилди**.

Миллий стратегияни тасдиқлаш тўғрисидаги маълумотлар БМТнинг расмий ҳужжатлар тизимида ҳам жойлаштирилди. Натижада **дунё жамоатчилиги Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий стратегиясининг араб, инглиз, испан, хитой, рус ва француз тилларидаги матни билан танишиши учун қулай имконият юзага келди**.

Миллий стратегия доирасида 53 та норматив-ҳуқуқий ҳужжатни қабул қилиш, 37 та чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш ҳамда 8 та халқаро шартномани ратификация қилиш — жами 98 та ҳужжат устида изчил иш олиб бориш белгиланган.

Миллий стратегияни амалга ошириш бўйича “йўл харитаси”да белгиланган вазифаларнинг амалга оширилиши юзасидан 2020 йил 10 сентябрь ҳолатидаги мониторинг натижалари “йўл харитаси”нинг жами 78 бандидан 17 таси бўйича ижро мuddати аяқунлангани, 7 та банд бўйича ишлар ўз мuddатида бажарилганини кўрсатди. Ҳатто 2 та бандда белгиланган вазифалар мuddатидан олдин адо этилгани эътиборлидир.

Сўнгги йилларда Олий Мажлис томонидан ижтимоий соҳада 30 дан зиёд қонун қабул қилинди. Хусусан, “Фуқароларнинг репродуктив селоматлигини сақлаш тўғрисида”ги, “Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида”ги, “Қасаба уюшмалари тўғрисида”ги, “Мақтабга таълим ва тарбия тўғрисида”ги қонунлар шулар жумласига қиради.

Парламентимиз томонидан 10 дан ортиқ халқаро шартнома, шу жумладан, Халқаро меҳнат ташкилотининг 4 та конвенцияси ратификация қилинди.

Қамбағалликка барҳам бериш, аҳоли соғлигини яхшилаш, хотин-қизларга нисбатан зўравонликка қарши курашиш, экология муаммоларига ечим топиш, гендер тенгликни таъминлаш каби муҳим соҳаларга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, **Гендер тенгликни таъминлаш бўйича комиссия ва Коррупцияга қарши курашиш бўйича миллий кенгаш** тузилган бўлиб, уларнинг фаолиятида парламент аъзолари иштирок этмоқда.

Мамлакатимиз ҳаётининг бошқа соҳалари қатори суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилган шиддатли ислохотлар амалий натижасини бермоқда. Ушбу йўналишда янги қабул қилинган қонунлар, жорий этилаётган таъсирчан аниқ механизмлар, тобора кўпайиб бораётган оқлов ҳуқуқлари — бу каби ижобий омиллар юртодшларимизда адолат, бахтли ҳаёт ва келажакка ишончни янада мустаҳкамламоқда.

Суд-ҳуқуқ соҳасида эришилаётган самаралар халқаро кўламда ҳам эътироф этилмоқда. Жумладан, яқинда БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича олий комиссари, шунингдек, АҚШ Давлат департаменти ўз ҳисоботларида Ўзбекистонда амалга оширилаётган шиддатли ўзгаришлар, хусусан, диний эътиқод эркинлигини таъминлаш ва одам савдосига барҳам бериш борасидаги ислохотларга ижобий муносабат билдирди.

Жорий йилда мазкур соҳада кўлга киритилган ютуқлар ҳақида сўз борганда, авваламбор, БМТнинг судьялар ва адвокатлар мустақиллиги масалалари бўйича махсус маърузачиси Диего Гарсия-Саян Ўзбекистонга амалга оширган ташрифи юзасидан ўз ҳисоботини БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашининг навбатдаги сессиясига тақдим этганини алоҳида таъкидлаш лозим. Ушбу маърузада Ўзбекистонда кейинги йилларда суд-ҳуқуқ тизимида эришилган ижобий натижалар алоҳида таъкидланган.

БМТ махсус маърузачиси Президент Шавкат Мирзиёев ўз лавозимини бажаришга киришган пайтидан бошлаб амалга оширган муҳим ишлар қаторида, жумладан, суд ҳокимияти мустақиллигини мустаҳкамлаш ва ҳуқуқшуносларнинг ўз касбий фаолиятини янада эркин бажаришини таъминлашга қаратилган ислохотнинг кўплаб амалий натижаларини бирма-бир санаб ўтгани эътиборга сазовор.

— БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши қандай орган ва унга аъзолик сайловлари қай тарзда бўлиб ўтади?

— БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши БМТ Бош Ассамблеясининг органи бўлиб, 2006 йилда ташкил этилган. Кенгаш ўз мажлисларини мунтазам, йилда ҳамда уч марта ўтказиши.

Ушбу сессиялардан бири асосийси саналади ва унинг иши ўн ҳафта давом этади. Кенгаш аъзолари учдан бир қисмининг талаби асосида, жумладан, муайян мамлакатлардаги инсон ҳуқуқлари билан боғлиқ таъшишли аҳолини ўрганиш мақсадида махсус фавқулодда сессиялар ҳам чакрилиши мумкин.

БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши қароргоҳи Женева шаҳрида жойлашган. Бош Ассамблеянинг 60/251-резолюцияси 7-бандига мувофиқ, “Кенгаш таркибига 47 та аъзо давлат қиради ва уларнинг ҳар бири Бош Ассамблеянинг кўпчилик аъзолари томонидан бевосита яширин овоз бериш йўли билан сайланади”.

БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига аъзолик учун бешта минтақадан давлатлар танланади. Яъни Осиё-Тинч океани, шу жумладан, Марказий Осиё минтақасидан — 13 аъзо, Африкадан — 13 аъзо, Шарқий Европадан — 6 аъзо, Лотин Америкаси ва Қариб давлатларидан — 8 аъзо, Қарбй Европа ва бошқа минтақалар, жумладан, АҚШ, Канада ва Исроил давлатлари орасидан — 7 аъзо уч йил мuddатга яширин овоз бериш йўли билан сайланади.

БМТ Бош Ассамблеяси сессияси делегатлари кўни кеча БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига 15 та аъзо давлатни сайлади. Улар сафида Ўзбекистон, шунингдек, Буюк Британия, Болливия, Хитой, Гапон, Кот-д’Ивуар, Куба, Малави, Франция, Покистон, Мексика, Непал, Россия, Сенегал ва Украина бор.

Бу галли сайловда бўшаб қолган 15 та аъзолик ўрнига Осиё-Тинч океани, шу жумладан, Марказий Осиё минтақасидан — 4 аъзо, Африкадан — 4 аъзо, Шарқий Европадан — 2 аъзо, Лотин Америкаси ва Қариб давлатларидан — 3 аъзо ҳамда Қарбй Европа ва бошқа минтақалар, жумладан, АҚШ, Канада ва Исроил давлатлари орасидан — 2 аъзо сайланди.

Шунли алоҳида таъкидлаш керакки, БМТ Бош Ассамблеяси 75-сессияси доирасидаги ушбу дастлабки сайловда Ўзбекистон учун БМТга аъзо 191 давлатдан энг кўпчилиги — 169 таси овоз берди. Осиё гуруҳидан Покистон ҳам 169 овоз тўплади. Шунингдек, Непал — 150 та, Хитой — 139 та, Саудия Арабистони — 90 та овоз олди. Кенгашга сайланган янги аъзоларнинг ваколати 2021 йил 1 январдан бошланади.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистоннинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаш аъзоси бўлишидан кўзлан мақсади эзгу ва холис. Биз мамлакатимизда ҳам, жаҳон миқёсида ҳам ҳуқуқ ва қонун устувор бўлиши, инсон ҳуқуқлари, эркинликлар ва қонуний манфаатлари ҳар томонлама таъминланиши, ҳимоя қилиниши ва рағбатлантирилиши тарафдоримиз.

“Янги Ўзбекистон” мухбири Баҳор Кидирова сўхбатлашди.

Янги Ўзбекистон — дунё нигоҳида

Ўзбекистоннинг БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига сайланиши халқаро етакчилиқни намоён этиш учун имкониятдир

Бошланиши 1-бетда

Мамлакатларимиз халқаро майдонда, айниқса, БМТ доирасида аънавий тарзда бир-бирига мос ва яқин позицияларда ҳаракат қилади. Россия Федерацияси ҳам, Ўзбекистон ҳам БМТ низомида белгиланган мақсадлар ва тамойилларга мувофиқ равишда тенг ва ўзаро ҳурмат асосида ҳамкорлик қилиш тарафдоридир.

Россия Федерацияси Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши БМТ тизимидаги асосий орган, деб ҳисоблайди. Умид қиламизки, Ўзбекистон ва бошқа ҳамкор мамлакатлар билан биргаликдаги саъй-ҳаракатлар орқали Кенгашни бутун дунё бўйлаб инсон ҳуқуқларини рағбатлантириш ва ҳимоя қилишнинг самарали воситасига айлантириш мумкин. Унинг фаолияти универсаллик, танланмаслик, холислик, инсон ҳуқуқларининг барча тоифаларига тенг муносабат, маданий ва цивилизацион хилма-хилликка ва ўзаро ҳурмат тамойилларига асосланади.

Михаил ПОПКОВ, Латвиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси:

— Мен Ўзбекистон раҳбариятини ва Ташқи ишлар вазирлигидаги ҳамкасбларимни мамлакат келгуси уч йилга БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига сайлангани билан кўталамиз. Ушбу нуфузли халқаро ташкилотга мамлакатлар номзодлари кўрсатиш босқичи бошланиши билан Латвия Ўзбекистон

номзодини мунтазам кўллаб-қувватлаб келмоқда. Яширин овоз бериш жараёнида БМТга аъзо бошқа давлатлар ҳам бизнинг нўқтаи-назаримизни кўллаб-қувватлаганидан хурсандмиз.

Ўзбекистоннинг ушбу нуфузли тузилма таркибига сайланиши, авваламбор, мамлакатнинг минтақавий ва кенг доирадаги роли ўсиб бораётгани, шунингдек, Ўзбекистоннинг энг юқори даражадаги халқаро ҳамкорлик лойиҳаларида янада фаол иштирок этишга тайёригидан далолат беради, деган фикрдаман.

Ўзбекистон Латвия учун Марказий Осиё минтақасидаги муҳим шерик ҳисобланади. Бу мамлакатимизнинг ташқи сиёсат стратегиясида ҳам ўз ифодасини топган. Латвия ҳам Ўзбекистон учун Европа Иттифоқи мамлакатлари орасида етакчи шериклардан биридир. Бу конструктивий сиёсий мулоқотларимиз даражаси, самарали парламентлараро алоқалар, савдо-иқтисодий ва гуманитар соҳалардаги сермахсул ҳам-

корликда яқол кўзга ташланади.

Биз Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислохотларни катта қизқиш билан кузатишдаммиз. Мамлакатнинг ҳаётга татбиқ этилаётган барқарор ривожланиш концепциясининг устувор йўналишларини халқаро майдонда республиканинг обрўсини юксалтириш, минтақадаги қўшнилар билан муносабатларни яхшилаш, инвестициявий жозибадорликни ошириш, янги истиқболли савдо бозорларига кириш, иқтисодиётга инновацион технологияларни жорий қилиш ва замонавий сановатни тараққий эттириш ташкил этади. Латвия, Европа Иттифокнинг бошқа давлатлари сингари ушбу ислохотлар жараёнини кўллаб-қувватламоқда. Чунки улар нафақат Ўзбекистон фуқаролари турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш мақсадида қаратилган, балки бутун Марказий Осиё минтақасига ижобий ва барқарорлаштирувчи руҳда таъсир этмоқда.

Ян БОРИ, Словакиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси:

— Словакия Ўзбекистоннинг БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига сайланишини мамнуният билан қабул қилди. Ўзбекистоннинг ИХҚга аъзо бўлиши учун овоз берган давлатлардан бири, албатта, бу Словакия. Чунки мамлакатларимиз сўнгги йилларда халқаро майдонда бир-бирин

АКАДЕМИК ШАВКАТ АКМАЛХОНОВ

Ўзбекистон илм-фани оғир жудодикка учради. Қишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги йирик олим, Ўзбекистон Қишлоқ ҳўжалиги фанлари академияси академиги Шавкат Акмалхонов 87 ёшда вафот этди.

Ш. Акмалхонов 1933 йил 18 августда Тошкент шаҳрида туғилди. 1956 йили Самарқанд қишлоқ ҳўжалиги институтини тугатиб, ўз меҳнат фаолиятини Тошкент вилоятининг Оқўргон туманида зоотехник лавозимидан бошлади. Кейинчалик Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти аспирантурасида таҳсил олди. Дастлаб номзодлик, сўнгра докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Илм-фан соҳасидаги кўп йиллик хизматлари учун 1991 йилда Ўзбекистон Қишлоқ ҳўжалиги фанлари академияси академиги этиб сайланди.

Истеъдодли олим ўзининг 60 йилдан ортқ илмий-педагогик фаолияти давомида Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти (ҳозирги Чорвачилик, паррандачилик ва балиқчилик илмий-тадқиқот

институти) катта илмий ходими, илмий ишлар бўйича директор ўринбосари ва директори, Ўзбекистон Қишлоқ ҳўжалиги фанлари академиясининг вице-президенти, Чорвачилик, паррандачилик ва балиқчилик илмий-тадқиқот институтининг бўлим бошлиги лавозимларида самарали меҳнат қилиб, ушбу соҳалардаги долзарб масалаларни тадқиқ этиш, юқори малакали кадрлар тайёрлаш ишига муносиб ҳисса қўшди.

Заҳматкаш олимнинг чорвачилик соҳасининг назарий ва амалий масалаларига бағишланган юзлаб илмий мақолалари, ўнлаб китоб ва монографиялари юртимиз ва хорижий мамлакатлар олимлари ва мутахассислари ўртасида яхши маълум. Унинг қатор илмий ишланмалари ва патентлари мамлакатимизда чорвачиликни илмий асосда ривожлантиришда муҳим роль ўйнади.

Жонкуяр устоз сифатида кўплаб ёшларга сабоқ берган илм-фан фидойисининг бевосита раҳбарлигида ўнлаб фан докторлари ва фан номзодлари тайёрланди.

Ш. Акмалхоновнинг Ўзбекистон илм-фанини ривожлантириш борасидаги хизматлари давлатимиз томонидан муносиб тақдирланди. У «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони билан мукофотланган эди.

Таниқли олим, меҳрибон устоз, камтарин инсон Шавкат Акмалхоновнинг хотираси қалбларимизда ҳамisha сақланиб қолади.

Ш. МИРЗИЁЕВ, Т. НОРБОВЕВА, Н. ИСМОИЛОВ, А. АРИПОВ, Б. ЙЎЛДОШЕВ

КОРХОНАГА САЁХАТ ҚИЛГАН ЁШЛАР ШУ ЕРНИНГ ЎЗИДА ИШЛИ БЎЛДИ

Худойберди КАРИМОВ.
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Зоминлик ёшлар учун бу ҳафта қувончли бошланди. Юртимиз ёшлари қатори улар ҳам Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг диққат-эътиборида эканини яна бир бор ҳис қилди.

Гап шундаки, давлатимиз раҳбари томонидан “ёшлар дафтари”ни шакллантириш бўйича берилган вазифалар ижросини таъминлаш доирасида Зомин туманида ташкил этилган ишчи гуруҳ ҳудуддаги 37 та қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинида хатлов ўтказди. Натижада тумандаги 41 минг 213 ёшнинг 978 нафари вақтинчалик ишчи экани аниқланиб, “ёшлар дафтари”га киритилди.

Бу ёшлар бандлигини таъминлаш мақсадида Ёшлар ишлари агентлиги

Зомин тумани бўлими ҳамда 3-сектор масъуллари ташаббуси билан вақтинча ишчи ёшларнинг Даштотод шаҳридаги “OQSAROY JIZZAKH TEXTIL” қўшма корхонасига саёҳати уюштирилди.

Ёшлар корхона фаолияти билан яқиндан танишиди, мутахассислар билан суҳбатлашиб, ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олди. Энг муҳими, “ёшлар дафтари”га киритилган 36 йигит-қиз шу куннинг ўзида қўшма корхонага ишга қабул қилинди.

ЯНА БИР ТУРИЗМ МАСКАНИ ФЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

Рўзимбой ҲАСАН,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Янгиариқ тумани марказида Ҳазрати Ғойиб ота жомеъ масжиди ишга тушиши билан Хоразмда зиёратгоҳ масканлар сони яна биттага кўпайди.

Оғаҳий номидagi маҳаллада жойлашган бу қадим меъморий иншоот

саховатли инсонлар хайриялари ҳисобидан тўла таъмирланди ва ташриф буюрувчилар учун барча шарт-шароитлар яратилди.

Миллий ва шарқона услубда қурилиб, жиҳозланган масжид атрофида барпо қилинган шинам боғ ҳам зиёратгоҳга янада кўрк бағишлаб турибди.

Меъморий обиданинг хориқлик ва маҳаллий сайёҳлар энг кўп ташриф буюрадиган Хива шаҳридан Ҳазорасп туманидаги Сулаймон қалъа ёдорлигига олиб борадиган йўл устида жойлашгани эса зиёратчилар сони кўпайишига хизмат қилади.

ХОРИЖДАН ЯНГИ МАШИНАЛАР КЕЛТИРИЛДИ

“Хоразм ҳудудий электр тармоқлари” АЖ аҳолига ва тадбиркорлик субъектларига тезкор ва самарали хизмат кўрсатиш, электр тизимида узилтишлар бўлганида техник ходимларнинг ўз вақтида етиб боришини таъминлаш мақсадида замонавий русумдаги техника воситалари билан таъминланмоқда.

Йил бошидан буён барча электр тармоқлари корхоналари учун янгидан 33 та техника ва хизмат кўрсатиш машинаси сотиб олинди. Яқинда яна 5 та “Changan” автомашинаси харид қилинди.

Хитойдан олиб келинган ушбу замонавий машиналар кичик ҳажмдаги трансформаторлар, кабеллар ва зарур жиҳозларни катта техникалар кириши билан бўлган тор йўللардан бемалол олиб ўтиш имконини беради.

Янги машиналар “Хоразм ҳудудий электр тармоқлари” АЖнинг чекка туманлардаги корхоналарига ажратилади.

Ўтган йили республикаимизда Қишлоқ аёллари халқаро кунининг биринчи марта кенг нишонланди. Байрам муносабати билан Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятларда 256 та тадбир ташкил этилиб, унда 38,5 мингдан ортқ хотин-қиз иштирок этди. Жамият ҳаётида фаол бўлган аёлларнинг 12 мингдан ортқиги моддий, 30 минг нафари маънавий рағбатлантирилди.

15 октябрь — Қишлоқ аёллари халқаро кунининг

“ҚИШЛОҚ ЖАВОҲИРЛАРИ” — ИШЧАНЛИК, ФАОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК ТИМСОЛИ

Жаҳонда гендер тенгликни таъминлашга қаратилган саъй-ҳаракатлар ҳаётимизнинг барча соҳалари, жумладан, қишлоқ ҳўжалиги тармоқлари ривожига ҳам хотин-қизлар улуши ортқишига замин яратмоқда. Аёллар уй-рўзгор юмушлари, бола парвариши билан бир қаторда юрт фаровонлиги ва иқтисодийёти ривожига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Президентимизнинг Олий Мажлиси Мурожаатномасида бу йил хотин-қизлар ва ёшларни кўплаб-қувватлаш борасидаги ишлар янги босқичга кўтарилишини таъкидлаб, 2020 йилда 5,5 минг нафар хотин-қизнинг кичик бизнес йўналишидаги лойиҳаларига 100 миллиард сўм миқдориди имтиёзли кредит бериш, бунинг учун банкларга давлат бюджетидан ресурс ажратиш, ижтимоий ҳиммага муҳтож опа-сингилларимизни Хотин-қизлар тадбиркорлик марказларида 5 та муҳим ташаббус доирасида қисқа ўқув курсларида ўқитишни ташкил этиш масалалари илгари сурилган эди. Бугун ана шу ишлар фаоллик билан амалга оширилиб, гендер тенглиги ва аёллар бандлигини таъминлаш кун тартибиди устувор вазифалардан бирига айланган.

Давлатимиз раҳбари шу йили 8 октябрь кунини жамиятда аёллар ва ёшларнинг ролини ошириш ҳамда бандлигини таъминлаш чора-тадбирлари муҳоакмасига бағишланган видеоселектор йиғилишида ушбу масалаларга яна бир қарра тўхталиб, аҳолини тадбиркорликка ўқитиш ва микроолийвий хизматлар кўрсатишдан иборат комплекс дастурларни амалга ошириш учун нодавлат нотижорат ташкилотларини, шу жумладан, мингдан зиёд нодавлат касб-хўнар таълими марказларини жалб этиш юзасидан топириқлар берди.

БМТ Бош Ассамблеясининг 2007 йил 18 декабрдаги йиғилишида фидойи, меҳнаткаш қишлоқ аёлларини эътироф этиш, уларга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш мақсадида 15 октябрь — Қишлоқ аёллари халқаро кунини деб эълон қилинди. Ҳозир халқаро миқёсда кенг нишонланганидан ушбу байрам бу йил юртимизда иккинчи бор ўтказилмоқда. Бугунги суҳбат-дошимиз — Ўзбекистон “Аграр соҳа аёллари” уюшмаси раиси, қишлоқ ҳўжалиги фанлари номзоди Адиба АҲМАДЖОНОВА мамлакатимизда Қишлоқ аёллари халқаро кунини муносабати билан ташкил этиладиган тадбирларнинг фаол ташаббускорларидан бири ҳисобланади.

— Юртимизда ўтган йили илк бор нишонланган Қишлоқ аёллари халқаро кунини хотин-қизларга бағишланган бошқа саналардан қайси жиҳатлари билан фарқ қилади? Умуман, бу сананинг мақсад-вазифаси қандай?

БУГУН БИРОР ИШ БИЛАН ШУГУЛЛАНАМАН, ДЕГАН АЁЛЛАРГА КўПЛАБ ИМТИЁЗ, ИМКОНИЯТЛАР БЕРИЛЯПТИ. ҲАТТО АЙРИМ ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ ҚўШИМЧА МАБЛАҒЛАРИНИНГ 30 ФОИЗИНИ АЙНАН АЁЛЛАР ИШБИЛАРМОНЛИГИНИ КўПЛАБ-ҚУВВАТЛАШГА ЙўНАЛТИРЯПТИ. УЛАРДАН ФАҚАТ ФЙДАЛАНИШ КЕРАК, ХОЛОС.

ди? Бугун қишлоқ аёлли деганда кимни кўз олдимизга келтирамиз?

— Аввало, қишлоқ аёлига муносабат, эътибор ўзгарди. Қайсидир маънода бир вақтлар қишлоқ аёлига замондан ортда қолган, кўп нарсига ақли етмайдиган оғизга сифатида қаралган бўлса, бугун ҳар жаҳода фаоллик кўрсатаётган, давр билан ҳамнафас ашаётган фермер, тадбиркор ёки оддий меҳнаткаш аёлга кўпчилик ҳавас билан қараяпти.

Охириги йилларда қишлоқ аҳолисининг гендер тенглиги, аёлларнинг ишлашига бўлган муносабатининг иқобий томонга ўзгариб бораётгани ҳам меҳнат бозориди хотин-қизлар улуши ортқишига хизмат қилляпти. Аёлларнинг ҳам бу борадаги дунёқараши ўзгариб, бирор соҳада меҳнат қилиш орқали оиласи даромадига ҳисса қўшиш, ўз бизнесини йўлга қўйиш истаги, имон билан бирга қадам ташлашга бўлган интилиши ортқи борапти. Бир неча йиллар олдин йирик фермер ҳўжалиқларини фақат эркаклар бошқарган бўлса, бугунга келиб

туманларда фаолият юритаётган фермер, тадбиркор аёллар ҳақида тез-тез эшитяпмиз.

Яна бир қувонarli жиҳати қишлоқ аёлларининг таълим олиш, касб-хўнар ўрганишига бўлган қизиқиши ортаётганидир. Хусусан, олий таълим муассасаларининг аграр соҳа йўналишида қизлар улуши кенгайиб бормоқда. Тошкент давлат аграр университети ва унинг филиалларида жорий йилда жами 11 914 нафар талаба таҳсил опаётган бўлса, уларнинг 3 318 нафари ёки 27,8 фоизини қизлар ташкил этмоқда. Бунинг учун уларнинг оиласида шароит яратилиб, кўплаб-қувватланаётгани янада қувонarli ҳол. Зеро, қишлоқларда яшайдиган хотин-қизларни таълимга, касб-хўнар эгаллашга, тадбиркорликка йўналтириш олаккина ҳудудларда ривожланиш бўлади, аҳоли фаровонлиги ошади.

— Қишлоқ аёлларини кўплаб-қувватлаш — катта бир тизим. Битта ташкилотнинг ўзи унинг барча йўналишларини қамраб олиши қийин. 2019 йилнинг июль ойида ташкил этилган Ўзбекистон “Аграр соҳа аёллари” уюшмасининг бу борада олдида қўйган вазифалари нималардан иборат?

— Биз аграр соҳада фаолият юритаётган хотин-қизларнинг жамиятдаги макенини ошириш ва мустаҳкамлаш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳар томонлама кўплаб-қувватлаш, касбий маҳоратини юксалтириш, билим доираларини кенгайтириш, гендер тенгликни таъминлаш ва бошқа бир қатор вазифаларни олдимизга қўйган ҳолда иш бошлаганмиз. Шу кунга қадар ҳудудларда ҳуқуқий, иқтисодий ва психологик йўналишдаги ўқув, амалий ҳамда кўргазмали семинар-тренинглар, учрашувлар, давра суҳбатлари, қуриқ-танчавлар ўтказиб келяпмиз.

Уюшманинг асосий вазифаси қишлоқ жойлардаги аёлларнинг турли йўналишларда билимлари, касбий маҳоратини оширган ҳолда, ўз қизиқишига кўра, тегишли ташкилотларда мавжуд бўш иш ўринларига йўналтиришдан иборат. Айнаи пайтда уюшма билан 12 та вазирлик ва идора ўртасида ҳамкорлик меморандуми имзоланган бўлиб, бу қишлоқ аёлларига турли масалаларда кўмак бериш имкониятини янада оширади.

Ҳозир Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон ва Фарғона вилоятларида уюшма филиаллари очилган бўлиб, улардаги мутахассисларимиз ҳудудлардаги аёлларнинг мурожаатларини қабул қилади, ўз маслаҳатларини бериб, қизиқишлари асосида тегишли ташкилотларга йўналтиради. Бу жараёнларда қишлоқ ҳўжалиги йўналишида катта тажрибага эга олимлар, фан докторларидан иборат волонтерларимиз ҳам фаол иштирок этади.

Охириги вақтда аёллар учун бўш иш ўринлари яратишда қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, сақлаш, ноанъанавий экинлар етиштириш йўналишларига катта эътибор қаратиляпти. Томорқа ерлардан самарали фойдаланишни йўлга қўйиш, иссиқхўнарлар ташкил этиш, чорвачиликни ривожлантириш асосида ҳудудларда, асосан, хотин-қизлар учун бўш иш ўринлари яратилляпти. Кўплаб аёллар бундан яхши даромад олиб, ўз бизнесини бошлашга ҳам муваффақ бўлмоқда. Оиласига даромад олиб кириш билан бирга ён-атрофидаги хотин-қизларни иш билан таъминляпти.

Ноанъанавий экинлар экиш йўналишида меҳнат қилаётганларнинг ҳам аксариятини аёллар ташкил қилмоқда. Жиззах вилояти Баҳмал туманида кластер ташкил этилиб, заъфарон ўсимлигини экиш йўлга қўйилди. Мазкур корхонада ҳам мавжуд 200 та доимий иш ўринининг 70 фоизиди хотин-қизлар ишлаяпти. Айтиш жоизки, асосан хорижа экспорт қилинадиган қимматбаҳо ўсимлик 3 та йўналиш — озик-овқат, дори-дармон ва бўёқ саноатида фойдаланиляпти. У инсон имунитетини ошириб, жуда кўп касалликларга даво бўлибгина қолмай, жасадга талабгир зиравор ҳамдир.

Биз турли семинарлар, учрашувлар орқали, аввало, ишчан, ижтимоий фаол аёллар сафини кенгайтиришнинг мақсад қилганмиз. Асплда ижтимоий фаол аёллар сафига нафақат ишлаётган ёки ўқётганлар, балки иш излаётганларни ҳам киритамиз. Чунки улар ҳаракатда ва биз ана шундай изланувчан, ўз устида ишлайдиган, олдида мақсад қўйган аёлларни кўпайтирсак, жамиятда камбағаллик камаяди, фаровонлик ортади.

— Давлатимиз раҳбари жорий йилнинг 8 октябрь кунини жамиятда аёллар ва ёшларнинг ролини ошириш ҳамда бандлигини таъминлаш чора-тадбирлари муҳоакмаси юзасидан ўтказган видеоселектор йиғилишида ҳар бир маҳалла, туман, шаҳар ва вилоят етказимида “аёллар дафтари”ни шакллантириш бўйича топириқ берди. Бу айнаи вақтида айтилган жуда муҳим ташаббус бўлди, шундай эмасми?

— Ҳақиқатан, бу ҳозирги кундаги энг долзарб, муҳим масалалардан бири. Сабаби, ҳар бир хонадон, ҳар бир инсонга етиб бориш, уларнинг муаммоларига ечим топиш керак, деган ташаббуснинг амалиётга жорий этилиши жуда кўп аёлларнинг ҳаётини яхши томонга ўзгартиради. Бундай “дафтар”нинг юритилиши, аввало, барча аёлларга бўлган эътибор рамзидир. Жамиятимиздаги ҳар бир хотин-қиз бундай ғамхўрлик туфайли эътибордан четда эмаслигини ҳис этади. “Менинг ғамимга қимдир шерик экан, кимдир ёрдам бера олар экан”, деган мотивация билан яшайди.

“Аёллар дафтари”, деб бекорга айтилмайдди. Унда кимнингдир исми қайд этилдимми, демак у билан тизимли ишланади. Бундай “дафтар”ни ташкил қилишни 2 та йўналишга ажратиб олиш керак, деб ўйланамиз. Яъни улар объектив сабабга кўра — қандайдир муаммолар туфайли ишини ёки соғлигини йўқотиб қўйган, муаммога дуч келган аёллар ҳамда субъектив сабаб билан тушганларни аниқлаб олиш лозим.

Субъектив сабабга кўра “аёллар дафтари”га тушган хотин-қизлар билан алоҳида ишлаш, илжойи борица тўғри тушунтириш ишларини олиб бориш талаб этилади. Улар бир нарсани англаш лозим: “темир дафтар”га тушиди, дегани унга доимий ёрдам берилишини анигламйди. Афсуски, айрим инсонлар ана шундай фикрда боқимандаликка ўрганиб қолмоқда. Ваҳоланки, халқимиз қўлдан берганга қўш тўймаас, дейди. Албатта, ҳам таъминланган, муҳтож оилаларга ёрдам беришимиз керак. Лекин “темир дафтар”, жумладан, “аёллар дафтари”ни юритишдан асосий мақсад одамларга мустақил оёққа туришига мотивация бериш, муносиб иш топишига рағбатлантириш, касб-хўнар эгаллашга кўмаклашишдан иборат. Унга берилган билим ва кўникмаларнинг бари ўша кишининг ўзи билан қолади ва доимий даромад манбаига эга иш топишида катта кўмак бўлади.

Шу жумладан, ҳаётда аниқ мақсади, истикбол режалари бўлмаган, “аёллар дафтари”га тушиб қолган хотин-қизлар билан ҳам алоҳида ишлашимиз керак. Уларни иш билан таъминлашдан олдин маънавиятини, дунёқарашини бойитишимиз, интилишини уйғотишимиз зарур. Ҳар бир аёлда интилиш бўлсагина, жамиятда катта ўзгаришлар бўлади. Бугун бирор иш билан шуғулланаман, деган аёлларга кўплаб имтиёз, имкониятлар бериляпти. Ҳатто айрим тижорат банклари қўшимча маблағларининг 30 фоизини айнан аёллар ишбилармонлигини кўплаб-қувватлашга йўналтиряпти. Улардан фақат фойдаланиш керак, холос.

Биз бундан бир неча кун олдин Қўшлагнинг USAID ташкилоти билан биринчи йирик лойиҳамизни амалга ошириш бўйича келишув имзоладик. Лойиҳанинг мақсади энг чекка қишлоқ жойларда аёлларга бепул юридик хизмат кўрсатишдан иборат. У аҳолининг ҳуқуқий билимларини оширишга қаратилляпти. Ҳозир Тошкент вилоятининг Оҳангарон ва Паркент туманларидаги чекка тоғли ҳудудлариди бепул хизмат кўрсатадиган юридик пунктлар ташкил этилиб, ишларни бошлаб юбордик. Бу пунктлардаги мутахассисларимиз ижтимоий ҳимояга муҳтож аёлларнинг мурожаатларини қабул қилиб, муаммоларининг ечимида уларга кўмак беради.

Бундан ташқари, янги иш ўринлари яратиш, камбағалликни қисқартиришга қаратилган йирик лойиҳаларда иштирок этиш, хотин-қизлар кооперацияларини ташкил этиш сингари кўплаб мақсадларимиз бор. Келгусида барча ҳудудларда Ўзбекистон “Аграр соҳа аёллари” уюшмаси филиалларини ташкил этиб, фаолиятимизни янада кенгайтириш орқали юзлаб, минглаб хотин-қизларни жамиятнинг фаол қатламига айлантиришга ҳиссамизни қўшиш истагидамиз.

“Янги Ўзбекистон” мухбири
Ирода ТОШМАТОВА суҳбатлашди.

Таҳлил ва таққос

Президентимиз БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессиясидаги нутқида қашшоқлик ва камбағаллик пандемия шароитида глобал миқёсда кескин тус олаётганини таъкидлар экан, бу муаммоларга қарши курашишни Бош Ассамблеянинг навбатдаги сессиясида асосий мавзулардан бири сифатида белгилаш ҳамда ушбу масалаларга бағишланган глобал саммитни ўтказишни таклиф этди.

БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТ АСОСИ

**Акмал АБДУВОҲИДОВ,
Гулистон давлат
университети катта
ўқитувчиси**

Бош котиб Антониу Гутерришнинг бугунги инқирозли вазиятда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашнинг долзарб муаммоларига бағишланган саммитни ўтказиш бўйича таклифини маъқуллади.

Ҳақиқатан, айна шу муаммолар инсониятни тобора ташвишга солиб келмоқда. Бу борада мамлакатимизда қўрилаётган чоралар, ҳаётга табиқ этилаётган янги тизимлар ўз самарасини берапти.

Қишлоқ ҳўжалигида ишлаб чиқаришнинг ўсиши

Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштириш, уларга турли йўналишларда хизмат кўрсатиш билан шўғулланган субъектлар фаолиятини инновацион асосда ташкил этиш стратегик аҳамиятга эга. Ушбу жараёни узлуксиз тақомиллаштириш давр талабига айланб бормоқда. Глобал тажриба Хитой, Ҳиндистон, Бразилия, Чили ва Вьетнамдаги иқтисодий ўсишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан қишлоқ ҳўжалигининг жадал ривожига билан боғлиқлигини кўрсатса, ақинча, Африкадаги айрим мамлакатларнинг қолоқлиги уларнинг қишлоқ ҳўжалигида меҳнат унумдорлигини етарли даражада таъминлай олмаётгани билан изоҳланади.

Тадқиқотларга кўра, қишлоқ ҳўжалигида ишлаб чиқаришнинг 1 долларга ўсиши иқтисодиётнинг бошқа соҳаларида ҳам маҳсулот тайёрлашнинг 1 долларга кўтарилишига олиб келади. Иқтисодиётнинг бошқа тармоқларидеда маҳсулот ишлаб чиқаришнинг 1 долларга ортиши қишлоқ ҳўжалигида 0,18 долларга кўпайишни таъминлайди. Яна бир жиҳати, тармоқда меҳнат унумдорлигининг ўсиши ундан бошқа йўналишларда фаолият юритаётган аҳолининг ортиб бораётган эҳтиёжини озиқ-овқат билан таъминлаш имконини беради.

Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш учун иқтисодиётнинг бошқа секторлари, хусусан, саноат маҳсулотларига (ўғитлар, асбоб-ускуналар ва машиналар) талаб пайдо бўлади. Тармоқда банд бўлган аҳоли даромадларининг ўсиши асосида зарурий истеъмол товарларига эҳтиёж ортиб боради. Бу ўз навбатида, саноатлаштиришни рағбатлантиради. Мазкур омил ўз вақтида Хитойда ер ислохоти сиёсатининг асосини ташкил қилган эди. Хусусан, ерга эгалик ҳўқуқини бериш орқали саноат маҳсулотларининг ички бозорини ривожлантиришга эришилди. Ердан фойдаланиш муносабатларини тартибга солиш орқали камбағалликни

кескин қисқартирилди. Ўзбекистонда ҳам камбағалликка қарши курашиш дастурларини ишлаб чиқишда Хитой тажрибасидан фойдаланишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Эътироф этиш жоиз, ушбу мамлакат кейинги пайтда камбағалликни тугатиш борасида жуда катта ишларни амалга оширди. Жаҳон банки маълумотларига кўра, Хитойда бугунги кунга келиб 850 миллион киши қашшоқликдан чиқарилди. Камбағаллик даражаси 1981 йилда 88 фоизга етган бўлса, 2019 йилда бу кўрсаткич 0,7 фоизга тенг бўлди. Бу рақам ривожланган мамлакатлардаги камбағаллик даражасига мос келади. Хусусан, бу даража АҚШда 1 фоиз, Швецияда 0,61, Германияда 0,19, Италияда 1,5 фоизни ташкил этади.

Рақамлар замиридаги туб ислохотлар

Ўтган йилги маълумотларга кўра, Ўзбекистонда 16,4 миллиондан кўпроқ киши (умумий аҳолининг 49,4 фоизи) қишлоқ жойларда яшайди. Мамлакатимизда тўғилиш даражаси юқори (23,3 промилле), қишлоқ ҳудудларда ишчи кучининг ортиқчалиги яққол кўзга ташланади.

2019 йилда қишлоқ ҳўжалиги соҳасининг Ўзбекистон ЯИМдаги ҳиссаси 28,1 фоизни, мамлакат ЯИМининг ўсишига тармоқнинг қўшган улуши 0,9 фоизни ташкил қилди. Ўтган йилда мазкур секторда 3,543 миллион киши (банд бўлганлар умумий сонининг 26 фоизи) ишлагани ҳолда, уларнинг 1,066 миллион нафари расмий равишда, 2,477 миллион киши эса норасмий секторда ёки ўз-ўзини иш билан банд қилганлар ҳисобланади. Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини хорижга сотиш Ўзбекистонга жами экспорт даромадларининг тўртдан бир қисмини таъмин этади.

Мамлакат озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, қайта ишлаш ва экспортдан қўшимча даромад олиш каби масалалар айнан қишлоқ ҳўжалиги ривожига билан боғлиқ. Шунинг учун давлатимиз томонидан тармоқни тубдан ислох қилиб, бозор механизмларини жорий этиш, мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш, ишлаб чиқаришни илмий асосда ташкил қилишга киришилди. Президентимизнинг 2019 йил 23 октябрдаги фармони билан қабул қилинган Қишлоқ ҳўжалигини 2030 йилгача ривожлантириш стратегиясида бу борадаги энг долзарб ва истиқболли вазифалар белгилаб берилди.

Соҳани модернизация қилиш бўйича 500 миллион долларлик лойиҳани амалга ошириш юзасидан Жаҳон банки билан келишувга эришилди. Ўзбекистон тарихида биринчи марта илм ва инновацияни ривожлантириб, тармоқда бошқаруви халқаро стандартлар асосида ташкил этишга маблағ йўналтирилмоқда. Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги таржибадаги бир

қатор ташкилотлар фаолияти тубдан ислох қилиниб, замонавий лабораториялар ва ускуналар билан жиҳозланади. Бунинг учун Жаҳон банкининг 124 миллион доллар инвестицияси ва Европа Иттифоқининг 2 миллион доллар грант маблағлари йўналтирилади.

Бугунги пандемия шароитида қишлоқ ҳўжалигини қўллаб-қувватлаш ҳар қачонгидан ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Шу мақсадда сўнгги ойлار ичида давлатимиз раҳбарининг Жиззах ва Сирдарё вилоятларида сув ресурсларидан самарали фойдаланиш ва ерларнинг мелiorатив ҳолатини яхшилаш, балиқчилик тармоғини қўллаб-қувватлаш ва унинг самарадорлигини ошириш, Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки ҳамда Халқаро тараққиёт уюшмаси иштирокида “Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ҳўжалигини модернизация қилиш” лойиҳасини амалга ошириш, мамлакат озиқ-овқат саноатини жадал ривожлантириш ҳамда аҳолини сифатли маҳсулотлар билан тўлақонли таъминлаш, пиллачилик ва қорақўлчиликни янада тараққий эттириш каби чора-тадбирларга доир фармон ва қарорлари қабул қилинди. Ана шу муҳим ва долзарб ҳужжатларнинг ўзиде қишлоқ ҳўжалигини жадал ривожлантиришга қанчалик устуворлик берилаётганини яққол кўрсатиб турибди. Иқтисодиётимизда барқарор ўсиш суръатларини таъминлашда қишлоқ ҳўжалиги алоҳида роль ўйнамоқда. Соҳани модернизация қилиш мақсадида халқаро молия ташкилотларининг маблағлари ҳисобидан қиймати 1 миллиард 200 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилмоқда.

ва қайта ишловчи ишлаб чиқаришлар билан ўзаро интеграцияни таъминлаш бугунги кунда давлат сиёсатининг асосий йўналишлари ҳисобланади.

Сирдарё вилоятида тажриба сифатида “Bek cluster” Ўзбекистон — Буюк Британия қўшма корхонаси агросаноат соҳасида биринчи кластер сифатида ташкил этилган бўлса, айни кезде юртимизнинг барча ҳудудларида бу тажриба янада оммалашмоқда. Бир сўз билан айтганда, иқтисодиётдаги янги тизилма — пахтачилик-тўқимачилик кластерлари катта самарадорликка эриша бошлади.

“Bek cluster” фаолияти таҳлили кўрсатмоқдаки, қисқа муддатда пахта ҳосилдорлиги гектарига 17,2 дан 30,2 центнерга, ғалла ҳосилдорлиги қарийб уч баробар, яъни 61,5 центнерга ошган. Шу билан бирга, 2622 фуқаро доимий иш жойи ва барқарор иш ҳақи билан таъминланган.

Шу кунгача кластер томонидан саноат ва қишлоқ ҳўжалиги соҳасида қиймати 380 миллиард сўм ва 572 минг АҚШ долларига тенг бўлган 10 йирик лойиҳа амалга оширилган бўлса, яқин истиқболда яна 142 миллиард сўм қийматдаги иккита йирик лойиҳани ишга тушириш мўлжалланган.

Давлат қишлоқ ҳўжалигида ишлаб чиқарилган маҳсулотларни ташқи бозорларга олиб чиқишни осонлаштиришга кўмаклашувчи, ишлаб чиқариш ва бизнесни ташкил этишнинг янада рақобатбардош шакли сифатида кластерларни яратишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Хусусан, пахта-тўқимачилик кластерлари

Кластер — самарали ва истиқболли тизим

Пахта хомашёси экспортдан воз кечиш ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга катта эътибор бериш, тарқоқ ҳўжаликлар ўрнига кластерлар тузиш

сони 2018 йилда 15 тани ташкил этган бўлса, 2019 йилга келиб 73 тага етди. 2019 йилда мамлакатимизда етиштирилган пахта хомашёсининг 1,8 миллион тоннаси ёки яппи ҳосилнинг 66 фоизи кластерлар ҳиссасига тўғри келди.

Мамлакатимизда қишлоқ ҳўжалиги кластерлари доирасида қуввати 430

минг тонна бўлган маҳсулотларни қайта ишлаш, сақлаш ва қуриштириш ташкил этиш бўйича 96 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган. Шунингдек, 6 минг гектар майдонда интенсив боғлар ва 8 минг гектарга яқин тоқзорлар яратиш бўйича лойиҳалар ишлаб чиқилган. Жорий йил давомида кластерларнинг 410 миллион долларлик маҳсулотларини экспорт қилиш кўзда тутилмоқда. Мамлакатимиз миқёсида 2019 йилда кластерлар томонидан 11 мингта янги иш ўрни яратилган.

Пандемия ва соғлом овқатланиш имконияти

COVID-19 пандемияси нафақат инсон ҳаётига, балки унинг кун кечириш манбаларига ҳам катта хавф солмоқда. Айрим мамлакатларда пандемиянинг тарқалиши секинлашиб, инфекция ҳолатлари камайиб бораётган бўлса, бошқаларида эса COVID-19 тез тарқалишда давом этиб, зарарланишлар яна кўпая бошлади.

Тезкор чоралар қўрилмаса, миллионлаб болалар ва катталар учун ўзоқ муддатли оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган фавқулодда глобал тусга эга озиқ-овқат хавфсизлиги муаммосига дуч келиниши табиийдир.

Бу, асосан, озиқ-овқат маҳсулотлари тақчиллиги билан боғлиқ — даромадлар тушмоқда, пул ўтказмалари қискармоқда ва нархлар кўтарилиб бормоқда. Озиқ-овқат хавфсизлиги жиддий тус олган мамлакатларда, бугунги кунга келиб озиқ-овқат маҳсулотларининг тақчиллиги билан бир қаторда уларни ишлаб чиқариш инқирози катта хавф тудирмоқда.

Дунёда очлик ёки тўйиб овқатланмасликдан азият чекаётган одамлар сони ўсишда давом этаётган бир пайтда COVID-19 пандемиясига дуч келди. БМТнинг сўнгги маълумотларига кўра, 2020 йилда пандемия оқибатида юзага келган иқтисодий таназул натижасида дунёда очликдан азият чекаётган одамлар сони камида 83 миллионга, ҳатто катта эҳтимол билан 132 миллион нафарга етиши мумкин.

Ишчиликнинг муттасил ўсиши, даромад манбаларининг йўқотилиши ва озиқ-овқат маҳсулотлари нархининг ошиши ривожланган ва ривожланаётган мамлакатларда ҳам истеъмолчиларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлашнинг хавф остига қўяди ва бу борадаги хавфсизлигини таъминлаш борасида жиддий хатарларни келтириб чиқаради. Бундан ташқари, пандемия миллий иқтисодиётларни чуқур рецессияга олиб келиши боис, дунё мамлакатлари “тождор” балонинг озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш тизимларига салбий таъсирини юмшатиш борасида жиддий чора-тадбирларни амалга оширишлари талаб этилади.

Давлатимиз раҳбарининг қашшоқликни тугатиш ва камбағалликка қарши курашишни БМТ Бош Ассамблеяси навбатдаги сессиясининг асосий мавзуларидан бири сифатида белгилаш ҳамда ушбу масалаларга бағишлан-

ган глобал саммитни ўтказиш тўғрисидаги ташаббуси долзарблиги билан катта аҳамият касб этди. Чунки юқорида келтирилган рақамларнинг ўзи бу борадаги глобал инқирознинг кучайиб бораётганидан далолат бериб турибди. Ўзбекистонда эса шаклланган янги ва чуқур уйланган тизим ўзини тўла оқламоқда.

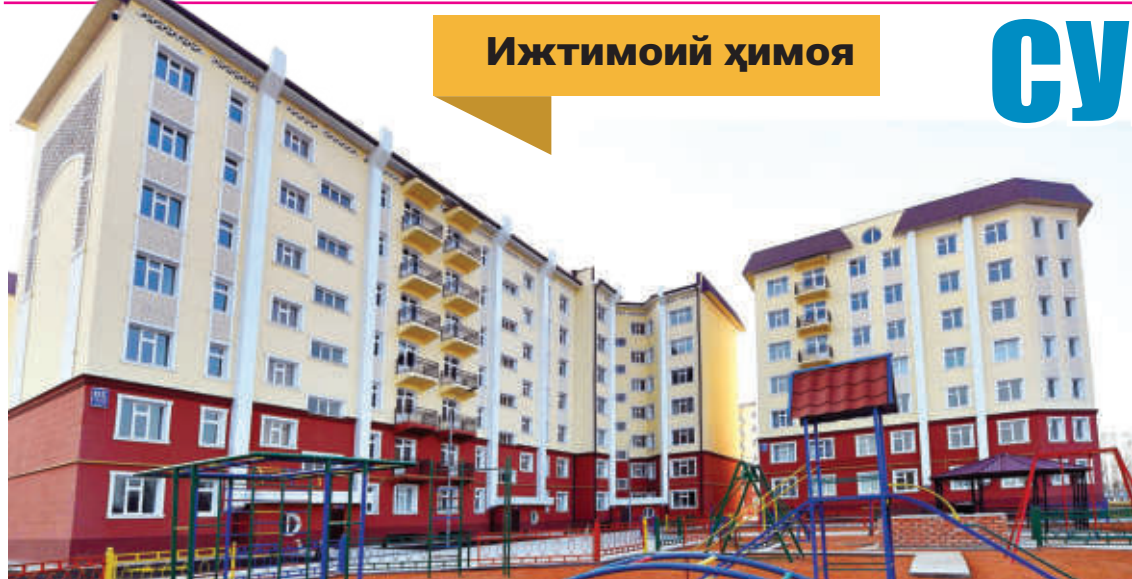
Давлат статистика қўмитаси томонидан эълон қилинган рақамларга кўра, 2020 йилнинг биринчи ярмида иқтисодиёт бироз бўлса-да ўсишда давом этди. Ялпи ички маҳсулот 255,253 миллиард сўм ва 0,2 фоиз ошди. Тармоқлар ялли қўшилган қийматининг ўсиши 0,3 фоизни ташкил этди. Қиёслаш учун айтиш мумкинки, Қозғис-тонда ЯИМ биринчи ярим йилликда 1,8 фоиз, Қирғизистонда 5,3 фоиз камайган. Россия Марказий банки маълумотларига кўра, мамлакатда йиллик ЯИМнинг камайиши 9,5-10 фоизни ташкил этади. Хитой иқтисодиёти иккинчи чоракда 3,2 фоиз ўсганига қарамай, биринчи ярим йилликда мамлакат иқтисодиёти 1,6 фоиз қискарди.

Иқтисодиётнинг аксарият тармоқларида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан суръат секинлашган бўлса-да, ўсиш давом этмоқда. Хизмат кўрсатиш соҳаси — 2,6, қурилиш — 7,3, истеъмол товарлари ишлаб чиқариш эса 1,2 фоиз ошди.

Далалардаги баҳорги ишлар муваффақиятли ўтиши, мева-сабзавотларнинг янги ҳосили истеъмолчиларга тўқисиз этиб бориши ва саноат ҳодимлари ишлаб чиқариш вазифаларини бажаришда эркин ҳаракат қилиши учун барча зарур чоралар қўрилди. Бундан ташқари, дунёда озиқ-овқат етказиб бериш занжирларининг узиллиши шароитида экспортни ошириш бўйича кенг қўламли чора-тадбирлар амалга оширилди. Шу сабабли қишлоқ ҳўжалигида ўтган йилнинг шу даврида ўсиш 2,4 фоизни ташкил қилган бўлса, жорий йилнинг биринчи ярмида 2,7 фоизга етган. Энг жадал ўсиш балиқчилик соҳасида кузатилмоқда — ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан ўсиш кўрсаткичи 16,7 фоизни ташкил қилмоқда. 2020 йилнинг январь-июль ойларида мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқарувчилари томонидан 498,7 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилинди.

Ўзбекистон фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши маълумотларига кўра, жорий йилнинг 1 июль ҳолатида 327,3 минг гектар майдонга тақририй экинлар, жумладан, 25,9 минг гектар майдонга сабзавот, 15 минг гектар майдонга полиз, 930 гектар майдонга картошка ҳамда 285,5 минг гектар майдонга бошқа турдаги қишлоқ ҳўжалиги экинлари экилган, 38,5 минг киши хондондада ўз маблағлари ва имтиёзли кредитлар асосида ихчам иссиқхоналар қурилган. Ўз вақтида қурилган ана шундай чора-тадбирлар натижасида бугунги кунда республикада “Бир маҳалла — бир маҳсулот” тамоилии асосида маҳсулот етиштиришга ихтисослаштирилган маҳаллалар сони ортиб бормоқда.

Агар қайта ишловчи йирик ишлаб чиқариш корхоналари, савдо-воситачи ташкилотлар ўртасида ана шу тизим асосида кооперация алоқалари янада кенгайтирилиб, бозорбоп ва экспортбоп маҳсулотларни ишлаб чиқаришни қўпайтириш борасида ҳудудий дастурлар изчил амалга оширилса, унинг самарадорлиги янада ошиши табиий.

Ижтимоий ҳимоя

**Элдор БАҲОДИРОВ,
Давлат хизматлари агентлиги Навоий вилояти
бошқармаси бошлиғи уринбосари**

Энг ривожланган давлатларда ҳам ўзига тўқ оилаларнинг ҳаммаси ўз уйига эга эмас, ижарада яшайди. Сабаби, уй жуда қиммат. Ўзбекистонда эса уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган аҳолига бошпана қилиш учун барча имкониятлар ишга солинмоқда. Айниқса, даромади юқори бўлмаган фуқароларга ипотека кредитлари асосида уй-жой сотиб олиши учун субсидия ажратилмоқда.

Кўпчилик мазкур имкониятга аҳамият беради. Субсидия бошланғич бадал ёки кредит фоиз тўловларининг бир қисмини қўллаб бе-

риш мақсадида давлат бюджетидан ажрати-либ, қайтариб олинмайдиган маблағдир. Бун-да моддий имкониятларингиз субсидия бериш

СУБСИДИЯ — уй-жойга муҳтож оилаларга давлатнинг БЕҒАРАЗ ЁРДАМИ

мезонларига мос тушса, уй олишда бошланғич тўловга муҳтожлигингиз учун сизга тақдим этилган пул давлатнинг беғараз ёрдами сифатида берилади ва қайтариб олинмайди.

Фуқароларнинг субсидия олиш учун мурожаати Давлат хизматлари марказлари орқали қабул қилинмоқда. Навоий вилоятида жорий йилнинг 22 сентябрга қадар 879 нафар фуқаро субсидияга эҳтиёж сезгани учун мурожаат қилган. Аҳолидан Давлат хизматлари марказлари орқали 681, my.gov.uz портали орқали 198 та ариза келиб тушган.

Комиссия хулосасига кўра, 65 оила субсидия олиш имкониятига эга бўлди, 529 мурожаатга рад жавоби берилган, 161 таси эса ҳаракатда. Мурожаатларнинг энг кўпи Учқудуқ туманидан бўлиб, 332 оила ипотека кредити олиш учун ариза берган бўлса, Зарафшондан 310, Навоий шаҳридан 153 оила шу масалада мурожаат қилган. Субсидия олиш имконияти берилган оилаларнинг 51 таси Зарафшон шаҳридан, 13 таси Учқудуқ туманидан.

Ана шулар орасида зарафшонлик Зайнаб Ғаниева ҳам бор. Унинг таъкидлашича, кўп йиллар Зарафшон шаҳридаги 6-ётоқхонада оиласи билан яшаган. Кетма-кет фарзандлар туғилган оиланинг ётоқхонада яшашини кўз олдингизга келтиринг. Турмуш ўртоғи йиллар давомида ишласа-да, бошпана қи-

лишга маблағ йиғолмаган. Фуқаро субсидия бериш тўғрисидаги қарорни эшитганч, Зарафшон шаҳри Давлат хизматлари маркази орқали ариза берди. Комиссия хулосасидан сўнг марказ ходимлари фуқарога субсидия бериш тўғрисидаги хабарномани тақдим этганида эса эр-хотин беҳад бахтиёр бўлди.

Шуни таъкидлаш жоизки, ариза топширган ҳар бир талабгорга субсидия, яъни пул берилавермайди. Субсидия тайинлаш учун фуқаролар аниқ мезонлар бўйича, яъни даромади юқори бўлмаган фуқаролар, кам таъминланган оилалар, ночор, ногирон ва ҳимояга муҳтож хотин-қизлар танланнади.

— Давлат хизматлари маркази ходимлари кўмаги ҳеч қачон ёдимдан қиймайди. Чунки субсидияга ариза ташлаш учун ҳужжатларимни йиғишга Давлат хизматлари маркази ходимнинг катта ёрдами теғди, — дейди учқудуқлик Гулнозахон Зоирова. — Икки фарзандим бор, 9 йилдан буён ижарада яшаймиз. Бирин-кетин фарзандларим туғилди. Бола парвариши билан уйда ўтирдим. Ҳозир турмуш ўртоғим билан Шимолий кон бошқармасида ишляймиз. Аммо ижара тўлови оила иқтисодида катта зарар. Буни ижарада яшаётганлар яхши билади. Узининг бошпанан бўлмаса, биринг икки бўлмас экан. Аммо ҳукуматнинг субсидия ҳақидаги қарори чиққанда юрагимда

бир умид пайдо бўлди. Шу илнж мени Учқудуқ тумани Давлат хизматлари марказига бошлади. Мана, унинг бошланғич тўлови учун 29 миллион сўм пул ажратилди. Шунчалар хурсандманки, бунинг билан таърифлаш мушкул.

Субсидияга эга бўлган фуқаролардан яна бири Улуғбек Йўлчиевдир. Унинг айтишича, ариза ташлаганида таниш-билишлари ишончсизлик билан “кам таъминланган оилаларга субсидия олишга йўл бўлсин”, деган экан.

— Энди баралла айта оламан, давлат томонидан 29 миллион сўм маблағ қайтармаслик шарти билан уй-жой олишимга ажратилди, — дейди Улуғбек Йўлчиев. — Аслида ўз яқинларим ҳам менга бунча пулни беришига имкони йўқ. Инсонпарварлик шунча бўлар-да.

Унинг оиласида уч фарзанд тарбияланыпти, турмуш ўртоғи ишлайди. Шу боис, хабарномани уй бекасининг ўзи олишга келди. Айни кунда Учқудуқ тумани Давлат хизматлари марказлари орқали субсидия олиш учун ишчи гуруҳ хулосасига асосан ижтимоий мезонларга мувофиқ 13 аризачи ўз хабарномаларини олиб кетди. Махсус комиссия таркибиде ҳокимлик, молия, солиқ, банк, кадастр, Ёшлар иттифоқи, маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш, бандлик, ички ишлар тизимидан вакиллар бор.

21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни

БЕБАҲО МАЪНАВИЙ БОЙЛИГИМИЗ

Ҳамид ЙЎЛДОШЕВ олган сурат.

Бошланиши 1-бетда

Филолог олимлар тилни “маданий ҳодиса”, деб изоҳлайди. Дарҳақиқат, ҳар бир мамлакатнинг маданий мероси унинг тили билан боғлиқ. Шу маънода, юртимизда ўтказиб келинаётган “Шарқ тароналари” халқаро мусиқа фестивали, Халқаро мақом санъати анжумани, Халқаро бахшичилик санъати ва Халқаро хунармандчилик фестиваллари ҳам бугунги кунда халқро майдонда обрў-эътибори тобора юксалиб бораётган Ўзбекистонни, ўзбек тилини дунёга тараннум этишда муҳим омили бўлиб хизмат қилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг бу борада билдирган қуйидаги фикрлари диққатга молиқдир: “Қимда-қим ўзбек тилининг бор латофатини, жозибаси ва таъсир кучини, чексиз имкониятларини ҳис қилмоқчи бўлса, мунис оналаримизнинг аллаларини, минг йиллик дostonларимизни, ўлмас мақомларимизни эшитсин, баҳси ва ҳофизларимизнинг сехрли қўшиқларига қулоқ тусин”.

Сўнги йилларда она тилимиз — ўзбек тилига бўлган эътибор туфайли унинг мавқеи янада ортиди, мустақкам ҳуқуқий асос ва юксак мақомга эга бўлди. Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги “Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони бу йўналишдаги ислохотларни янги босқичга олиб чиқди. Мазкур фармонга қўра, Вазирлар Маҳкамаси тузилмасида Давлат тилини ривожлантириш департаменти ташкил қилинди ҳамда илмий асосланган янги сўз ва атамаларни расмий истеъмолга киритиш, қонун ҳужжатлари лойиҳаларида адабий тил қоидалари ва нормаларига, шунингдек, юридик, техник ва бошқа махсус қоидаларга риоя этилишини таъминлаш бўйича Атамалар комиссияси тўзилди.

Ушбу фармоннинг яна бир аҳамиятли жиҳати шундаки, Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 20 январдаги қарори билан барча давлат органлари, вазирликлар ва уларга тенглаштирилган ташкилотларда маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш, давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш масалалари бўйича маслаҳатчи лавозими жорий этилди. Эндилиқда давлат тили масалалари

Сўнги йилларда она тилимиз — ўзбек тилига бўлган эътибор туфайли унинг мавқеи янада ортиди, мустақкам ҳуқуқий асос ва юксак мақомга эга бўлди. Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги “Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони бу йўналишдаги ислохотларни янги босқичга олиб чиқди.

Худудларимизда...

Жиззах вилояти: ТИЛ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН ТАДБИР

Худойберди КАРИМОВ.
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев бундан бир йил аввал 21 октябрни “Ўзбек тили байрами куни” деб эълон қилган эди. Кунни кеча эса Жиззах шаҳрининг сўлим масканларидан бири — Ҳамид Олимжон ва Зулфия хиебонида ана шу санага бағишланган “Она тилимиз — миллий маънавиятимизнинг битмас-туганмас бўлуғидир” мавзуда маънавий-маърифий тадбир ташкил этилди.

Республика маънавият ва маърифат маркази Жиззах шаҳри бўлинимаси, шаҳар ҳокимлиги ҳамда Миллий

Самарқанд вилояти: ЯХШИ ЯШАШГА ИСТАК БЎЛСА БАС...

Ҳилола ЭРГАШЕВА

Каттақўрғон шаҳри ҳокимлиги, Халқ қабулхонаси ва секторлар кесимида “темир дафтар”, “аёллар дафтари” ва “ёшлар дафтари”га қиритилган ижтимоий кўмакка муҳтож аҳолини қўллаб-қувватлаш мақсадида изчил ишлар йўлга қўйилган. Уларни хоҳиш-истакларига қўра касб-хунарга ўқитиш, тадбиркорлик истагида бўлганларига кредит бериш, хунарни хотин-қизлар бандлигини таъминлаш чоралари қўрилмоқда.

Каттақўрғон шаҳри прокуратура қарашли 2-сектордаги Қориробот маҳалласида истикомат қилувчи Акмал Бахриев отаси, синглиси ва 3 фарзанд билан яшади. Хунарамандчилик хабари бўлган А.Бахриев маблаг йўқлиги учун ишнинг давом эттиришга қийналарди. Яқинда сектор раҳбари ёрдами билан 30 миллион сўм кредит олиб, ишини янгидан йўлга қўйди. Ҳозир нақшикор чорпоярлар ясаб,

рўзгорини тебратяпти. Отаси билан биргалиқда тадбиркорлик фаолиятини янада кенгайтириш ниятида.

— Меҳнат қилган одам яхши яшаш учун юртимизда барча шароитлар яратилган, — дейди А.Бахриев. — Фақат ўзимиз ҳам ҳаракат қилишимиз керак. Секторимиз раҳбарининг ёрдами билан синглим Мафтунага ҳам тикув машинаси берилди. Тикувчилик қилиб, мўмайгина даромад топа бошладим.

Рухсора Нормуродова ҳам 2-сек-

Навоий вилояти: ҚИЗИЛТЕПАЛИКЛАР УЧУН ЗАМОНАВИЙ ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИЛДИ

Гулсум ШОДИЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Кунни кеча Қизилтепа тумани Давлат хизматлари маркази янги бинода иш бошлади. Маҳаллий инвестор марказ қурилишида ноанъанавий йўлни танлади. Яъни кўп квартиралли уйнинг 1-қаватида Давлат хизматлари марказини қурди.

Марказ ичкарисидagi интерьер ечим фуқароларга алоҳида кўтаринки қайфият улашади. Ходимлар бир вақтинг ўзида 22 та хизмат кўрсатиш ойнасида мурожаат қабул қилади. Давлат хизматини олиш учун электрон навбат йўлга қўйилган. Ота-оналар давлат хизматини олгунча фарзандларини болалар майдончасида беҳавотир қолдира олади. Шунингдек, бинода фуқаролар учун кутубхона, кафе, китоб жавони ҳам ташкил этилган. Марказнинг ўзида банк кассаси ишлаб турибди.

— Қизилтепа туманида 152 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Бу марказ фуқаролар ва тадбиркорларнинг давлат хизматига бўлган эҳтиёжини қоплаши бор гап, — дейди Давлат хизматлари агентлигининг Навоий вилояти бошқармаси бўлим бошлиғи Фаррух Рўзиев. — Жорий йилнинг 9 ойида

гвардиянинг вилоят бошқармаси ҳамкорлигида уюштирилган тадбирда ўзбек тили сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий ҳажбаларда фаол қўлланилаётгани, дунёнинг турли бурчакларида баралла янграётгани ҳақида сўз юритилди. Халқимиз, айниқса, ёшларнинг она тилимизга эътибори, уни мукамал ўрганишга қизиқиши ортаётгани мамнуният билан қайд этилди.

Давлатимиз раҳбарининг БМТ Бош Ассамблеясининг аяндида бўлиб ўтган 75-сессиясида ўзбек тилида нутқ сўзлагани, бу жаҳон ҳамжамияти эътиборини ўзига тортгани маънавий-маърифий тадбир иштирокчилари томонидан яна бир бор эътироф этилди.

Ҳамид Олимжон ва Зулфия номидаги мактаб-интернати ва бошқа бир қатор умумтаълим мактаблари ўқувчилари томонидан тайёрланган бадий дастур, саҳна кўринишлари ва шеъронхлик тадбирининг янада жонли ўтишини таъминлади.

торга қарашли Нурафшон маҳалласида яшайди. Опанинг хонадонига кириб борарканмиз, бу ерда тахлаб қўйилган эски мебелларни қўриб ҳайрон бўлдик. Билишимизча, бу мебелларга Рухсора опанинг ўзи ишлов берар экан. Янги қўриниш олган мебелларни кўрганлар бу ишни аёл киши қилганига ишонмаслиги мумкин.

— Тўрмуш ўртоғим қамоқдалиги менга оғир таъсир қилди, — дейди Р. Нормуродова. — Бошида нима қилишни билмай қолдим. Икки фарзандим бор. Чебарилгим боис қўшиларимизнинг ясаган мебелларга қопламалар тикиб бердим. Шу тариқа аста-секин ўзим ҳам мебелларни қайта таъмирлашни ўргандим ва мустақил ишлай бошладим. Фарзандларим менга ёрдамчи бўлди. Секторимизнинг, маҳаллаларнинг ёрдами билан иссиқхона ҳам қурдик. Шу нарсаларга амин бўлдимки, инсон ҳаракат қилса, ҳамма нарсаси эришиши мумкин экан.

аҳолига хизмат кўрсатиш сони 27 мингдан ортиди, 1000 га яқин тадбиркор янги бизнес объектини очди. Ҳар кун 150-200 га яқин фуқаро марказ хизматидан фойдаланади.

Марказ биносида Президентнинг халқ қабулхонаси, Бош вазир қабулхонаси, Адлия вазирлиги, Савдо-саноат палатаси ва бир қатор ташкилотлар бўлимлари ҳам иш бошлади. Таҳлиллар шуни кўрсатадики, Қизилтепада пандемия шароитида ҳам тадбиркорларни давлат рўйхатидан ўтказиш 2 хисса қўлайган. Туризм, уй меҳмонхоналари, тиббиёт, оилавий корхоналарда тадбиркорлигини йўлга қўйганлар бунга мисол.

Охириги 2 йилда вилоятнинг 7 туманида Давлат хизматлари марказлари янги бинода иш бошлади. 2020 йилда эса Зарафшон шаҳри, Томди, Қармана туманларида ҳам Давлат хизматлари марказлари учун янги бино қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Одатий сув ҳисоблагичлардан фойдаланганда истеъмолчилар ишлатилган сув ҳажми кўрсаткичлари бўйича ҳар ой таъминот ташкилотига бориб, тўловларни амалга оширади. Сув таъминоти бўйича маълумотлар тақдим этилмаса, ўзаро ҳисоб-китоблар тахминларга асосланиб юритилади.

Инновация

Соҳиба МУЛЛАЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бу эса қўллаб хатоликларга олиб келиши мумкин. Оқибатда аҳоли ва сув таъминоти ташкилоти ўртасида тушунмовчиликлар юзага келади.

МАСАЛАНИНГ
ИННОВАЦИОН ЕЧИМИ

Коммунал соҳадаги бу каби муаммолар ечими учун яна бир инновация лойиҳа синовдан ўтказилмоқда. Бу — смарт сув ҳисоблагичлар. Ҳўш, улар қандай афзалликларга эга?

— Ақлли сув ўлчагичлар анъанавийси-

дан тезкорлиги ва аниқлиги билан ажралиб туради. — дейди “Maya International” қўшма корхонаси директори Хуршид Турдалиев. — Хонадонингизда ишлатилган сув миқдори смарт ҳисоблагичда акс этади. Худди шу рақамлар бир вақтинг ўзида “Сувсоз” корхонасининг базасида ҳам кўриниб туради. Яъни бу ускуна кўрсаткичларни масофадан интернет тизими ва бошқа турли технологиялар ёрдамида сув таъминоти ташкилотининг янгиланган биллинг тизимига тақдим этади. Ҳар дақиқа, соат, кун, ой, йил давомида истеъмолчининг қанча сув сарфлаганини дастур автоматик тарзда йиғиб боради ва ҳисоб-китобни бехато юритади.

Истеъмолчи интернет орқали ўз шахсий кабинетига кириб, хоҳлаган вақтда

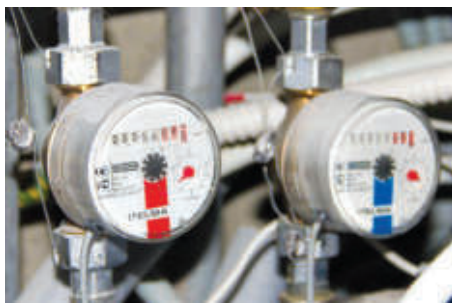
СМАРТ СУВ ҲИСОБЛАГИЧЛАР

таъминотда тежамкорликка, тўловда аниқликка асосланган

қарздорлиги ёки ҳисобиди маблаг бoрлиги бўйича маълумот олиб туриш имкониятига эга. Асосийси, тўловни кассасига бoрмай, узоқ наватда турмай, интернет орқали амалга ошириши мумкин. Пул тушган-тушмагани ва қарздорлик ҳолати бўйича маълумотларни эса шахсий кабинет орқали олаверади.

СУВ ЕТКАЗИБ БЕРИШДА
ҚАНДАЙ АҲАМИЯТИ БОР?

Смарт сув ўлчагичлар сув таъминоти ташкилотига барча истеъмолчиларга ҳақиқатда қанча сув етказиб берилгани, қанча маблаг тўпланганини билишда ва ҳисоб-китобни юритишда анча енгилликлар яратади. Техник жиҳатдан эса сув таъминотини таъминлаётган бригадалар қайси массив ёки худудларда қанча миқдорда сув кераклигини аниқ билиб, шунга қараб сув босимини таъминлайдилар. Яъни ортиқча сув қувурга жўнатилмайд. Бунда сув ишлаб чиқариш оптималлашиб, қувурга ортиқча босим берилмайди. Қўллаб сув тармоқлари Тошкент шаҳри ва бошқа вилоятларда 50-60 йил илгари ётқизилган бўлиб, яроқлилик муддатини ўтаб бўлган. Ортиқча босим оқибатида сув қувурларида носозликлар юзага келмоқда. Бу эса қувурнинг дарз кетиши, ташмирлаш харажатларининг ошиши ва ичимлик сув исрофгарчилиги-

га сабаб бўлади. Шу жиҳатдан олиб қараганда, смарт сув ҳисоблагичлар аҳоли хонадонларига тўлиқ ўрнатилса, иқтисодиётга ҳам фойда келтиради. — Биз бу ақлли сув ўлчагичларни Европа ва Африканинг бир қатор мамлакатлари ва Бразилияда қўллаб қўрганимиз, — дейди “Maya International” компанияси асосчиси Моше Черит. — Натижалар муваффақиятли бўлган. Бу смарт ўлчагичлар миқоз учун кўп муаммоларни ҳал қилади. Айтайлик, сиз кўчада юрибсиз, уйда эса сув тошиб кетди. Қўлингиздаги телефонга ёки “Сувсоз” корхонасига шу заҳотиёқ бу ҳақда хабар келади. Интернет ўчиб қолган бўлса-чи, дейишингиз мумкин. Эътиборли жиҳати, бу технология WfGдан доимий фойдаланишни талаб қилмайди. Кун давомида тизимни ўқий олиш учун кўп маблаг кетмайди.

ЛОЙИҲА ТЕСТ
РЕЖИМИДА ҲАЁТГА
ТАТБИҚ ЭТИЛМОҚДА

Бугунги кунда ақлли сув ўлчагичлар қўллаб давлатларда ўрнатилган ва тизим ўзининг фойдалилигини исботлаган. Ўзбекистонда қўллаб ташкилотлар ақлли сув истеъмоли ишлаб чиқариш бўйича ўз технологияларини модернизация қилиш билан шугулланмоқда.

— Ташкилотимиз Исроил давлати билан ҳамкорликда иш бошлади, — дейди Хуршид Турдалиев. — Биринчидан, ҳар бир маҳсулотнинг қай даражада ишлаши, шу давлатдаги мавжуд тизим — биллинг дастурига киришиб кетиши тажрибадан ўтказилади. Биз бугунги кунда тест режимидаги лойиҳа бўйича Тошкент шаҳрининг Чилонзор туманида 34 та кўп қаватли уй-жойга сув ўлчагич ўрнатиш ва махсус компьютер дастури ишни ишлаб чиқиш билан шугулланиб, тегишли хулосаларга эга бўляпмиз. Хукуматга қилинган ишлар ҳисоботи ва таҳлилини йил охирига қадар тақдим этиш ниятидамиз. Иш жараёнида дуч келаётган барча муаммоларни бартараф этиш ва босқич натижаларни қўлга киритиш учун астойдил ҳаракат қилаяпмиз. Мазкур лойиҳамиз ижобий аяқланса, ҳукумат томонидан шу хилдаги сув ўлчагичлар

ишлаб чиқариш учун буюртма берилса, йирик корхона қуриб, уларни Ўзбекистоннинг ўзида ишлаб чиқарамиз. Шунингдек, сотувдан кейинги хизматларни йўлга қўйиб, сув таъминоти ташкилотларига махсус компьютер дастурини ўрнатиб беришни ҳам ўз зиммимизга оламиз.

ИЖОБИЙ ХУЛОСА
ИНВЕСТИЦИЯГА ЙЎЛ
ОЧАДИ

Ақлли сув ҳисоблагичларнинг афзалликлари, иқтисодиётга фойдали жиҳатлари ҳамда аҳолига берадиган енгилликларидан хабардор бўлдик. Қўриниб турибдики, бу анча мураккаб ва кўп маблаг талаб этадиган лойиҳа. Шу сабабли ҳам тизимни йўлга қўйишга инвесторларни жалб қилиш мақсада мувофиқ. Чет элликлар эса ишни тўлиқ ва сифатли бажара олишга ишонч ҳосил қилганидан кейингина маблаг йўналтиради.

Мутасаддиларнинг таъкидлашича, Исроил, АҚШ, Россия, Қозғоистон ҳамда Европа давлатлари тажрибаси ўрганилган бўлса-да, мамлакатимиз худуди учун алоҳида дастур ишлаб чиқиш устида бош қотирилмоқда. Сабаби, ҳар бир давлатнинг ўзига хос шароити, менталитети ва инфра-тузилмаси мавжуд. Ҳар бир мамлакатнинг кўп қаватли уйларида ичимлик сув тармоғи жойлаштириш, хонадонларга сув ўлчагич ўрнатиш тартиби турлича. Айрим чет давлатларда қўлнча биргина сув ўлчагич қўйилса, Ўзбекистонда баъзи хонадонларга 2 ва 3 та сув тармоғи қиритилади ва уларнинг ҳар бирига алоҳида сув ўлчагич ўрнатиш керак бўлади. Бу ва бошқа ўзига хос жиҳатлар батафсил ўрганилиб, ижобий хулосага келинса, лойиҳа ҳаётга татбиқ этилади.

Дилором АЛИМОВА, Ўз РФА Тарих институти бош илмий ходими

Агар уларнинг биринчиси ўзида тараққийпарвар ғоялари билан туркистонликларнинг миллий ўзлигини уйғотган энг зиёли кўчларни жамлаган жадидчиликнинг юзага келиши ва ривожланиши билан ифодаланган бўлса, иккинчиси уни йўқ қилди ва "бахтли келажак" ҳақидаги тасаввурларни остин-устин қилиб ташлади, жамиятни ўзгартириб, саноатни юксалтириш ва "маданий инқилоб" ниқоби остида фожеали воқеаларга йўл очди.

Дастлабки пайтларда қудратли ҳаёт тўлкини Абдулҳамид Чўлпонни мавҳумлик гирдобидан олиб чиқиб, кенг халқ оммасининг шеърятдаги қарамоғига айлантирди. Истеъдод уни юксак чўқиларга олиб чиқди, лекин тез орада у жамиятнинг овлоқ жойларига улоқтирилди. Унинг мураккаб ҳаёти замон талотўпларида янчилган тақдирлардан бири эди. Чўлпон шахсини билиш ва уни охиригача тушуниш, бетақдорлигини ҳис қилиш, буюклиги ва қудратини англаб етиш учун у қандай даврда яшаганини ҳисобга олиш зарур.

Биз ўрганаётган муаммога шу нуқтаи назардан ёндашиб Чўлпон яшаб фаолият юритган даврини икки босқичга бўлиш мумкин: XX аср бошларидан 20-йиллар ўрталаригача ва 20-йиллар ўрталаридан унинг тақдирни фожеали якун толган 1937 йилгача.

Дастлаб тақдир уни роса сийлади. Унинг истеъдоди жадидчилик ғоялари билан бирга камолга етди ва ҳаётга татбиқ этилди. Абдулҳамиднинг туғилиши ушбу оқим шаклланган вақтга тўғри келган.

XIX аср охири — XX аср бошларидаги иқтимоий ва сиёсий жараёнлар таъсирида шаклланган иқтимоий фикр ўз даврининг энг тараққийпарвар кишиларини жадидчилик майдонига олиб чиқди. Улар орасида Фитрат, Бехбудий, Мунавварқори Абдурашидовлар ва бошқалар қаторида нафақат шоир, балки фаол маърифатчи, сиёсий арбоб ҳам бўлган Абдулҳамид Чўлпон бор эди.

1917 йилги жадид газеталари — "Кенгаш", "Турон", "Турк эли" ва бошқалар Туркистон халқларининг ўз тақдирини ўзи белгилаш шаклларида дахлдор низоҳатда қизгин баҳслардан далолат беради. Туркистон тараққийпарварларининг дастлаб маърифатчилиқ, сўнгра сиёсий ҳаракати кенг қўлоқ ёзган 1914-1917 йилларда Абдулҳамид Чўлпон ижоди ҳам гуллаб-яшнади. 16 ёшида "Адабиёт надуру?" мақоласини ёзган муаллиф жадидчилик вужудга келтирган янги адабиёт асосчиси билан бирга айланди. Бироқ унинг қизиқишлари фақат адабиёт ва театр санъати билан чекланмаган. 1914 йили "Садои Фарғона"да эълон қилинган "Ватанимиз Туркистонда зироат ва деҳқончилик", "Ватанимиз Туркистонда темир йўллар", "Ойна" журналида чоп этилган "Андижонда янги банк" мақолаларида унинг иқтисодиёт соҳасидаги чўқур билими намоён бўлган.

Абдулҳамид Чўлпон ўз мақолаларида Россия, Европа ва Американинг тараққиёт тажрибасидан мисоллар келтириб, Туркистоннинг бўлажак иқтисодиёти ва унинг ривожланиш йўллари ҳақида мулоҳаза юритган. Чўлпонга сиёсат ҳам бегона бўлмаган. 1917 йили "Турон" газетасида эълон қилинган "Иш вақти — ишлаш вақти", 1918 йили "Эл байроғи" газетасида чоп этилган "Умид сиздан" мақолаларида унинг бошқарувидаги салбий муносабати ва Туркистон мухториятини қўлаб-қувватлаши акс этган.

Мозий – ҳақиқатнинг тарозуси

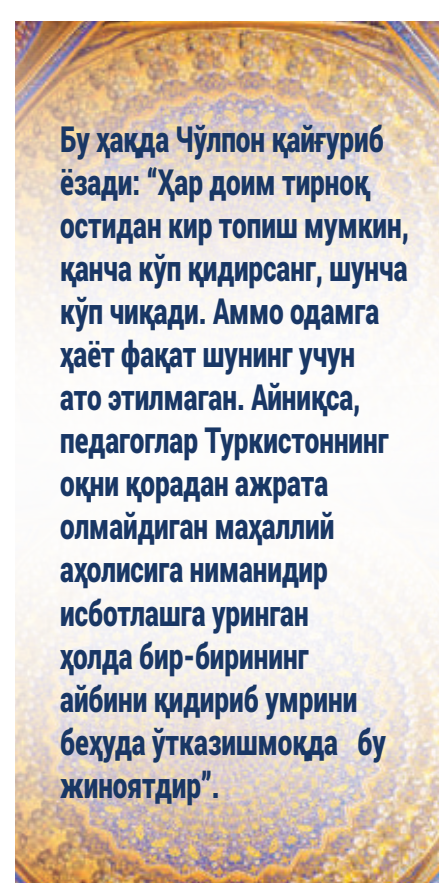
Абдулҳамид Чўлпон жуда қисқа, бор-йўғи қирк йил умр кўрди. Унинг ҳаёт йўли бир-бирдан тубдан фарқ қилувчи, тарихий воқеаларга бой Туркистондаги сиёсий ва маънавий ўзгаришлар кўзга ташланган икки давр чегарасида ўтди.

АБДУЛҲАМИД ЧЎЛПОН ВА ЗАМОН

ган. У нафақат публицист, балки амалий сиёсатчи ҳам бўлган, Туркистон ва Бошқирд мухториятларида фаол иштирок этган. Қўқондаги Туркистон мухторияти тор-мор келтирилгач, қўлаб жадидлар юртни тарқатишга мажбур бўлганлар, у Убайдулла Ҳўжаев, Абдулҳамид Орифов, Мирмуҳсин ва бошқалар билан бирга Бошқирд советлари кичик ташкилотиде котиб бўлди ва унинг ахборот марказида фаолият юритди. Кейин қўлаб тараққийпарварлар қатори маориф соҳасида ишлади.

Умуман, Туркистоннинг иқтимоий-сиёсий, маънавий ва маданий ҳаётида бу даврда кечган зиддиятли жараёнлар Чўлпон тақдирини ҳам четлаб ўтмади. Унинг учун мураккаб вақтлар келганди. Бир томондан, жадидларнинг маърифатчилиқ фаолияти ўзининг юксак чўққисига кўтарилди, уларнинг катта қисми мамлакатда қолиб, маданият муассасалари, мактаблар, олий ўқув юртлири ва театрларда ишлашда давом этди. Аҳоли саводхонлигининг кескин ошиши, технология таъминотининг ўсиши, илмий муассасаларнинг пайдо бўлиши билан Ўзбекистон маданияти тараққиётининг янги босқичига қадам қўйди. Бошқа томондан, бошқаруvingннг тоталитар тизими мустақамланиб бориши маданий жараёнларга ўз таъсирини кўрсатмай қолмади. "Маданий инқилоб"нинг жорий этилиши, кадрларнинг пролетарлаштирилиши эски миллий кадрларнинг қораланишига олиб келди. Совет ҳокимиятининг ўйланмай қилинган ислохотлари маданиятда ўнглаб бўлмас ҳолатларни келтириб чиқарди. Бошланган қатагонлар, биринчи навбатда, зиёлиларга қаратилди, бу эса маънавий ҳаётга улкан зиён етказди.

Юқоридан келган кўрсатма асосида Чўлпонга қарши аёвсиз сиёсий таъқиб амалга оширилган. Бир гуруҳ шахслар ўзларининг танқидий мақолаларида унга миллатчи шоир, "пессимистик кайфиятдаги зиёлилар шоири" тамгасини босдилар. Партиянинг масъул ходими С.Письменний фикрича, 1924 йилдаёқ адабиёт вакиллари орасида, умуман, жамиятда иккита лагерга бўлиниш ҳавфи вужудга келган, яъни кўнгил амри билан ижод қилганлар ва барча нарасада партия белгилаб берган йўлга амал қилганлар.

Бу ҳақда Чўлпон қайғуриб ёзади: "Ҳар доим тирноқ остидан кир топиш мумкин, қанча кўп қидирсанг, шунча кўп чиқади. Аммо одамга ҳаёт фақат шунинг учун ато этилмаган. Айниқса, педагоглар Туркистоннинг оқни қорадан ажрата олмайдиган маҳаллий аҳолисига ниманидир исботлашга уринган ҳолда бир-бирининг айбини қидириб умрини беҳуда ўтказишмоқда бу жиноятдир".

Чўлпон янги адабиётда янги шаклларга асос солди. Мистик адабиёт ўрнига замонавий зийрак адабий дидга жавоб берувчи ажойиб шеърларни тақдим этди. Бугунги ёш авлод унинг жозибали техникасини, содда тилини, ғаройиб услубини севади ва ундан кўп ажойиб нарсаларни қабул қилади.

Бу ҳақда Чўлпон қайғуриб ёзади: "Ҳар доим тирноқ остидан кир топиш мумкин, қанча кўп қидирсанг, шунча кўп чиқади. Аммо одамга ҳаёт фақат шунинг учун ато этилмаган. Айниқса, педагоглар Туркистоннинг оқни қорадан ажрата олмайдиган маҳаллий аҳолисига ниманидир исботлашга уринган ҳолда бир-бирининг айбини қидириб умрини беҳуда ўтказишмоқда — бу жиноятдир".

Чўлпонни танқид қилиш нафақат республика миқёсида, балки СССР даражасида давом эттирилган. Оммабон бўлган "Новый Восток" журналида 1929 йили партиянинг масъул ходими А.Аршарунининг "Урта Осиё бадиий адабиёти ҳақида қайдлар" мақоласи чоп этилган, у Чўлпоннинг "марксистча" адабиётшунослик талабларига жавоб бермайдиган ижоди таҳлилига бағишланган. Уша пайтда Чўлпонни ҳимоя қилишга журъат этган ёш ёзувчи Ойбекни ҳам аёвсиз танқид остига олишган. Муаллифни, айниқса, Ойбекнинг "Қизил Ўзбекистон" газетасидаги "... Чўлпон ўзининг келиб чиқиши, тарбияси ва интилишлари билан бу нарсадан йироқдир", деган сўзлари ғазаблантирган. Боз устига, Ойбек уни аҳамиятига кўра Пушкин билан бир даражага қўйиб, Чўлпон ва Пушкинни тенглаштиришга журъат этган:

"... Наҳотки, биз ҳозирги адабий талабларга жавоб бермайди деб ҳисоблаб Чўлпондан воз кечамиз? Менимча, бу хатодир... Шоирларни қулгоғидан тортиб пролетар шоирга айланишга мажбурлаб бўлмайди..."

Бизнинг замонавий адабий талабларимизга жавоб бермайди деб Чўлпондан узоқлашмишимиз керакми? Менимча, бу янглиш ҳаракат. Агар биз ҳозир рус ўртоқларимизга қарасак, улар Пушкинни қанчалар севиндиларини кўраимиз. Уни ҳамма ўқийди ва яхши кўради. У инқилобдан кейин ҳам Пушкинлигига қолган. Рус адабиётида олий ўринни эгаллаган. Пушкин пролетар шоир бўлмаган, у помешчик ва ҳукмдор бўлган ва унинг дунёқараши замонавий даврга мос келмайди, лекин нега уни бунчалар ёқтиришадиган? Негаки у гўзал асарлар яратган, рус шеърлигига ажойиб бадиий образларни тақдим этган, бу орқали рус адабиётининг ўлмас бойликларини яратган. Руслар ҳеч қачон ушбу буюк адабий меросдан воз кечишмайди.

Биз ҳам Чўлпондан қўл тортмаймиз. Чўлпон янги адабиётда янги шаклларга асос солди. Мистик адабиёт ўрнига замонавий зийрак адабий дидга жавоб берувчи ажойиб шеърларни тақдим этди. Бугунги ёш авлод унинг жозибали техникасини, содда тилини, ғаройиб услубини севади ва ундан кўп ажойиб нарсаларни қабул қилади.

Чўлпоннинг ғоялари эмас, балки у томонидан яратилган оригинал шеърлий образлар ўқилади ва ундан ҳеч ким воз кечмайди". Маданиятчи кишининг буюк мутафаккирларга беҳурмат муносабатда бўлишига йўл қўйиб бўлмаслиғи ҳақидаги фикр Ойбек мақоласининг лейтмотиви сифатида янраган. У Чўлпонни айнан шундай шахс деб билган. Бундай тенглаштиришдан ғазаб отига минган А.Аршаруни Ойбек агар Чўлпонни А.Пушкин билан солиштиришга журъат этган бўлса, бу унинг А.Пушкин ижодини яхши билмаслигидан, дея айблаган. Эҳтимол Аршаруни Пушкин асарларини яхши билгандир, аммо Чўлпон ижодидан умуман беҳабар бўлган. Бу ўринда Германияда таҳсил олган, "Қўмак" журналини чоп эттирган туркистонлик

1917 йилги жадид газеталари "Кенгаш", "Турон", "Турк эли" ва бошқалар Туркистон халқларининг ўз тақдирини ўзи белгилаш шаклларида дахлдор низоҳатда қизгин баҳслардан далолат беради. Туркистон тараққийпарварларининг дастлаб маърифатчилиқ, сўнгра сиёсий ҳаракати кенг қўлоқ ёзган 1914-1917 йилларда Абдулҳамид Чўлпон ижоди ҳам гуллаб-яшнади.

талабалар журнал сонларидан бирида Чўлпон Шекспир билан таққосланган мақолани эълон қилишганини келтириб ўтиш жоиз бўлур эди. Мақола муаллифи ёзади: "Мен Шекспир лирикаси ва Чўлпон шеърлиги ўртасидаги фарқни қанчалик қидирмай, уни топа олмадим. Мен Чўлпоннинг "Ўйғониш"ини қайта-қайта ўқиганман. Шекспирни ўқиганман. Ниҳоят, Шекспир — бу Чўлпон ёки Чўлпон — бу Шекспир, деган ҳулосага келдим".

Бироқ бундай муносабат шоирнинг аҳволини янада оғирлаштирган. Мустақил фикрга эга бўлиш, эркин ишлаш, айниқса, ўша давр ҳукмрон мафқурасига тўғри келмайдиган мулоҳазаларни билдириш инсон ҳаёти учун низоҳатда хатарли эди. Чўлпон юз бераётган ҳолатларни жуда яхши англаган. Бундан унинг шеърлари далолат бериб турибди. Чўноччи, у "Япроқлар" шеърини Ўзбекистонда эмас, балки Туркияда эълон қилган. Ватанида бунинг имкони йўқлигини тушуинган, деган фикр келади ҳаёлга:

Қаргалар боғларда қағлашиб қолдилар,
Билмадим, кимларнинг қисмати ушлур?
Епроққа ёпишиб, бир чангал солдилар,
Билмадим, кимларнинг умиди йўқ бўлур?
Эй совуқ эллардан муз кийиб келгонлар,
У қўпол товшингиз қорларда йўқ бўлсин!
Эй меним боғимдан мевамни тергонлар,
У қора бошингиз ерларга кўмулсин!

Шоирнинг бу қисқа сатрларида алам-изтироблар, халққа бегона бўлган эътиқодини мажбурлаб тикиштирилганлар, поймол этилган тақдирлар, Ватан ҳақида қайғуриш ифодаланган. Ўн йиллар мобайнида Чўлпон танқид тиллари остида яшади. Оддий журналистан тортиб республика раҳбари Акмал Икромовгача унинг ижоди ҳақида салбий муносабат билдирди.

Ниҳоят, 1937 йил охирида Чўлпон "халқ душмани" деб эълон қилинди. Сиёсий тузум унинг Аҳмад Закий Валидий билан дўстлигини, Бошқирдистоннинг миллий мустақиллиги учун курашдаги ёрдами, Туркистон мухториятидаги фаол иштирокини, жадидлар сафиде туриб очик-ойдин ифодалаган сиёсий қарашларини кечирмади. Эҳтимол унинг "айби" энг машҳур ва халқаро миқёсда эътироф этилган ўзбек шоири бўлгани ва халқ, айниқса, ёшлар орасидаги обрў-эътиборини ҳеч нарсга тушира олмаганида бўлгандир. Шахсининг буюклиги ҳар доим ўз даврини ортда қолдирган. Тақдир тақозоси билан улар ё кўнгалра кўтарилди, ё жисмонан йўқ қилинади. Аммо Абдулҳамид Чўлпон хотирасини йўқотишининг илоҳи йўқ эди, чунки унинг шеърлари, ғоялари, халқига бўлган муҳаббати барҳаётдир.

Камолиддин Бехзод таваллудининг 565 йиллигига

Ўз даврининг буюк мусаввири Камолиддин Бехзод XV асрнинг иккинчи ярмида Хирот миниатюра мактаби асосчиси сифатида шуҳрат қозонган. Бехзод ижодидаги ҳаётий мавзулар ва уларнинг моҳирона талқини расом асарларини жаҳон санъати ноёб дурдоналари сифатида жуда катта маънавий қиймат ва аҳамиятга эгалигини кўрсатади.

ХАЛҚАРО СИМПОЗИУМ

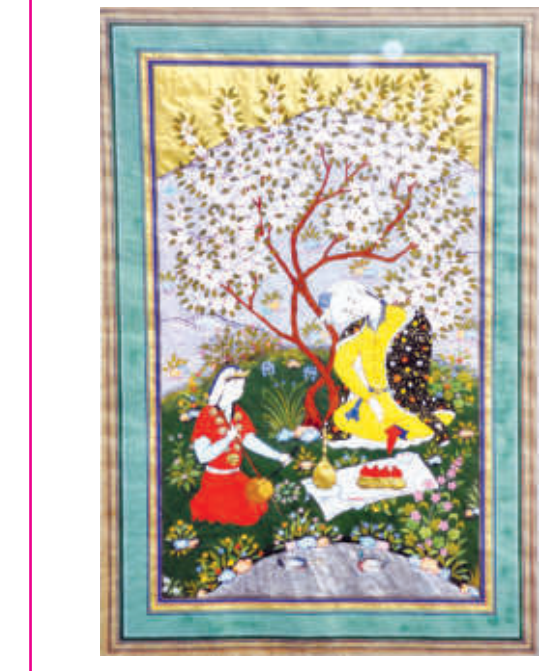
Гуличеҳра ДУРДИЕВА, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Тасвирий ва амалий санъат соҳаси самарадорлигини янада оширишга доир чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарориде Камолиддин Бехзод таваллудининг 565 йиллигини мамлакатимизда кенг нишонлаш белгиланган эди.

Юбилей тадбирлари доирасида пойтахтимизда 14-16 октябрь кўнлари мусаввир ижодида бағишланган халқаро симпозиум ўз ишини бошлади. Тошкент фотосуратлар уйида очилиш маросими ўтказилди ҳамда "Эй мусаввир, дилбаримга сурате монанд қил..." мавзусидаги миниатюра ва хатотлик асарларининг юздан зиёд намунаси санъат илҳоммандлари эътиборига ҳавола этилди.

Ўзбекистон Бадиий академияси раиси Акмал Нуриддинов мамлакатимизда маънавий-маданий ислохотлар жараёнида халқимизнинг буюк тарихий қадриятларини қадрлаш, улуг алломулар, атоқли олимлар, эл севган санъаткорлар ҳаёти ва ижодини, бой меросини ўрганиш, тасвирий ва амалий санъатни юксалтиришга катта эътибор қаратилаётганини таъкидлади.

Симпозиум тадбирлари доирасида иштирокчиларнинг буюк мусаввир ижоди ҳақидаги фикрлари билан билан қизикдик:

— Сўзим аввалида ушбу анжуман ташкилотчилари ва иштирокчиларига ўз миннатдорлигини билдиришга ихозат бергайсиз, — дейди Эроннинг Ўзбекистондаги элчиси Ҳамид Наййирободий. — Эътироф этиш лозимки, санъат, инчинун тасвирий санъат бутун дунё халқлари учун умумий бир тил ҳамда инсоният цивилизациясининг энг гўзал ҳодисаларидан биридир. XV-XVI асрларнинг атоқли расоми Камолиддин Бехзоддан мерос қолган асарлар бунга яққол далилдир. Унинг миниатюра соҳасига киритган янгиликлари ирфон, ҳақиқат, адабиёт, табиат ва реалик билан боғлиқ равишда шаклланди. Булар янги усуллар бўлиб, Камолиддин Бехзод уларни икки йўналишда — ишлов бериш ва техникада, мавзулар ва мазмунларда қўллашга муваффақ бўлди. У ўз даври-

даги жараёнларга мутаносиб равишда ҳамда турли халқлар санъатлари хусусиятларидан фойдаланган ҳолда миниатюра санъатида янги бир услуб яратди ёхуд адабиёт, ирфон, антропология ва жамиятшунослик билан чамбарчас боғлиқ бўлган миниатюра санъати томон янги ва муҳим бир эшик очди. Икки кун давомида ўтказиладиган тадбирлар доирасида Камолиддин Бехзод номидаги Шарқ миниатюра санъати музейида Ўзбекистон халқ расоми Шомамҳуд Муҳаммаджоновнинг шахсий кўрғазмаси, Марказий кўрғазмалар залида "Камолиддин Бехзод ва унинг даври" номли рангтасвир, графика ва ҳайкалтарошлик билан чамбарчас босқичи иштирокчиларининг миниатюра ва халқ амалий санъати асарлари кўрғазмалари бўлиб ўтди.

Афғонистон, Эрон, Буюк Британия, АҚШ, Испания, Ирландия, Япония, Франция, Хитой, Россия, Озарбайжон, Қозоғистон, Тожикистон, Туркменистон, Покистон, Туркия ва бошқа давлатлардан 15 дан ортиқ ижодкор ҳамда 20 га яқин олим ўз санъат асарларини тақдим этдилар.

Халқаро симпозиум ўз ишини "Камолиддин Бехзод ижоди Шарқ ва Ғарб бадиий маданияти кесимида" мавзусида халқаро илмий-амалий онлайн конференция билан якунлайди.

Бугунги кунда дунё бўйлаб юзага келган эпидемиологик вазият туфайли ушбу халқаро анжуман онлайн тарзда ўтказилмоқда. Онлайн анжуманда дунёнинг 20 дан ортиқ давлати ва халқаро ташкилотидан танқили санъатшунослар, Шарқ миниатюра санъатининг етакчи мутахассислари, бехзодшунослар қатнашмоқда.